

J e g y z ő k ö n y v

az **Országos Köznevelési Tanács**

2004. február 12-én, csütörtökön, 10 órakor
az Oktatási Minisztérium (Budapest, Szalay utca 10-14.)
101. számú tanácstermében megtartott üléséről

Napirend:

1. Előterjesztés a képzési kötelezettségekről és a pedagógiai szakszolgálatokról szóló 14/1994. (VI. 24.) MKM-rendelet módosításáról
Előadó: Nagy Gyöngyi Mária vezető főtanácsos
2. Előterjesztés az érettségi vizsga vizsgaszabályzatáról szóló 100/1997. (VI. 13.) kormányrendelet módosításáról
Előadó: Juhász József vezető főtanácsos
3. Egyebek
 - Tájékoztató a Fogyatékos Gyermek, Tanulók Felzárkóztatásáért Országos Közalapítvány létrehozásáról szóló 164/1997. (VII. 27.) OM-rendelet módosításáról
Előadó: Nagy Gyöngyi Mária vezető főtanácsos

Elnököl: dr. Szenes György, az OKNT alelnöke

Jegyzőkönyvvezető: Bácsiné Király Lili és Varga Erzsébet (Magyar Gyorsírók és Gépírók Országos Szövetsége beszédgyorsíró szolgálata)

Az ülés résztvevői

Az Országos Köznevelési Tanács részéről:

Dr. Szenes György, az OKNT alelnöke
Farkas István
Dr. Hadházy Tibor
Dr. Hoffmann Rózsa
Horn György
Dr. Karlovitz János
Dr. Kelemen Elemér
Liskó Ilona
Nagy József
Dr. Szabados Lajos
Dr. Trencsényi László
Dr. Vágó Irén
Dr. Vass Miklós

Az Oktatási Minisztérium részéről:

Nagy Gyöngyi Mária vezető főtanácsos
Juhász József vezető főtanácsos
Kosinszky Zsuzsa
Szabó Imre
Dr. Maurer Erika
Horváth Gréta

Meghívottak:

Makkai László (FTT)
Polinszky Mária, a PTMIK továbbképzési igazgatója
Egri Judit, a PTMIK akkreditációs irodájának vezetője

Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 10 perc)

DR. SZENES GYÖRGY, az ülés levezető elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntöm az Országos Köznevelési Tanács mai ülésén megjelenteket. A napirend előtt néhány mondatot szeretnék mondani az elnök úrról, mert gondolom, hogy többen is kíváncsiak vagytok rá. Feri már kint van a kórházból, javulóban van - a jótól még messze van, de azért javulóban van. Ha minden jól megy, akkor a következő ülésünkön már részt tud venni, és vezetni tudja azt. Mindannyiunk nevében jobbulást kívántam neki, reméljük, hogy minél gyorsabban felépül.

Tisztelt Tanács! Három plusz egy napirendi pontunk van a mai napra. Gondolom, hogy e-mailben mindenki megkapta a plusz egy napirendi pontnak legalább a címét, hogy a kerettantervek jóváhagyásával kapcsolatos teendőinket kellene megbeszelnünk. Úgy tervezzük, hogy a mai ülés egy órakeret véget ér, ha ütemesen fogunk haladni.

Kérem, hogy aki a napirendi pontokkal egyetért, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Egyhangúlag elfogadtuk.

Nagy tisztelettel köszöntöm Nagy Gyöngyit, az Oktatási Minisztérium címzetes főtanácsosát, aki az első és a harmadik napirendi pont előadója. Azt szeretném mondani, hogy ezt a két napirendi pontot együtt, illetve egymás után fogjuk tárgyalni, hogy öt ne tartsuk fel, mert ahogy hallottam, bokros teendői vannak még a mai napon.

Laci, parancsolj!

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Eddig azért nem volt fenn a kezem, mert kérdést szerettem volna intézni hozzád. Valamikor a decemberi hó, vizsga és ülés közepe között egyszer az egyebek között szerepelt indítványként a pedagógusképzés helyzetével kapcsolatos feljegyzés vagy állásfoglalás a miniszterhez - még a szövegben emlékszem, hogy az én úgynevezett kasszandrai levelemre való hivatkozással. Tudomásom szerint ezt az előterjesztést akkor idő hiányában nem tárgyalta az OKNT. Ezt szándékosan tettük ad acta, mert megoldódott a pedagógusképzés helyzete *(Derültség.)*, vagy véletlenszerűen, vagy pedig - netán - politikai nyomásra?

ELNÖK: Trencsényi tanár úrnak tudom mondani, hogy a kasszandrai levelével nem tudunk foglalkozni, mert valószínűleg...

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Nem az én kasszandrai levelem, hanem a pedagógusképzési bizottság indítványa. Egy állásfoglalás-tervezet volt, csak a szerva és a hivatkozás volt az én bohó ötletem az első bekezdésben.

ELNÖK: Ebben Laci tényleg nincs semmi tudatosság. Valószínűleg az én feledékenységem, hogy nem tudtam a hivatalhoz felhívni a megfelelő magasságokba, úgyhogy ez lehetett az oka. Amennyiben úgy gondoljátok, akkor a március 11-i ülésünkön tudjuk tárgyalni, ha a kerettantervekkel kapcsolatos dolgokat viszonylag nem hosszasan tárgyaljuk.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Addigra ad acta lesz a probléma. *(Zaj.)*

ELNÖK: Addigra biztosan megoldódik a pedagógusképzés? *(Nagy József: Száz év alatt nem oldódott meg, majd mi megoldjuk két hét alatt.)*

Laci, beszéljünk akkor erről, hogy vegyük-e ezt napirendre. Az biztos, hogy mostanra, a mai napra nem tudjuk felvenni.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Akkor viszont nem szavaztam. Tehát a jegyzőkönyv számára mondom, hogy tartózkodtam a szavazástól.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Más? *(Nincs jelentkező.)*

Akkor elkezdhetjük az első napirendi pontot, amely előterjesztés a képzési kötelezettségekről és a pedagógiai szakszolgálatokról szóló 14/1994. MKM rendelet módosításáról. Gyöngyi, parancsoljon! *(Nagy Gyöngyi Mária felé:)* Nehogy felálljon nekem!

NAGY GYÖNGYI MÁRIA: Jobban érzem magam így. Majd visszaülök. *(Derültség.)*

ELNÖK: Nem veszem zokon, de olyan barátiak ezek az ülések.

NAGY GYÖNGYI MÁRIA: Tisztelettel köszöntöm a Tanács tagjait. Ez a szép, hosszú nevű jogszabály, amelynek a módosítása most önök előtt van, a köztudatban leginkább áthelyezési rendelet címszó alatt ismert, holott nem csupán ezt a kérdést szabályozza, hanem ezen kívül számos más kérdésre is kiterjed, hiszen a pedagógiai szakszolgálatok köre igen tág. Azt hiszem, nem véletlen mégsem, hogy az áthelyezési rendelet szintjét kapta, hiszen a fogyatékos megállapításával vagy kizárásával kapcsolatos eljárás egy olyan folyamat, amelynek a szabályozását gyakran módosítottuk. A módosításoknak mindig az volt a célja, hogy a szakmaiság minél nagyobb garanciát kapjon, és természetesen az érintettek és érdekeltek egyértelmű tájékoztatása, jogainak, kötelezettségeinek meghatározása is legalább ilyen hangsúlyt kapott.

A jelenlegi módosítást két részre osztanám. Az egyiket úgy foglalom össze, hogy technikai jellegű módosítások. Ez alatt értem mindazokat a változásokat, amelyek a közoktatási törvény változásából adódnak. Tudjuk, hogy a közoktatásról szóló törvény a fogyatékos kifejezést - ahol erre az egyértelmű kezelhetőség alapján lehetőség és mód volt - kiváltotta a sajátos nevelési igényű kifejezéssel. Természetesen nem mindenütt kerülhetett erre sor, hiszen amikor például a rehabilitációs célú órák százalékaról beszélek, vagy egyéb olyan jogosultságokról, feladatokról, amelyek csak a látássérültekhez, vagy csak a hallássérültekhez kötődnek, akkor változatlanul minden joghelyen és dokumentumban megnevezzük a fogyatékoság szintjét. Ezekben a módosításokban nem is megyek végig, mert azt hiszem, felesleges, de ha szükség lesz rá, akkor majd kérdés formájában.

Még mielőtt továbbmennék, azért egy-két adattal szeretném önöket terhelni, hiszen nagyon sokat és sokszor változó intenzitással hallunk arról, hogy Magyarországon - az EU-s országokkal összehasonlítva - milyen nagyon magas a fogyatékosnak minősített gyermekek, tanulók aránya. A mi nemzeti kategóriáinkat alapul véve - azaz akiket mi ma a sajátos nevelési igényű körbe sorolunk - a tényt számok a következők: Ha a közoktatás egészét vesszük - tehát az óvodától egészen a középiskola utolsó évfolyamáig bezárólag -, akkor a gyermekek és a tanulók 3,52 százaléka az, akik az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján sajátos nevelési igényűnek minősülnek. Nominálisan ez összesen 64 ezer 199 főt jelent. Ha az arányt már egy szűkebb körben vizsgáljuk, ami érzékenyebb, tehát csak az általános iskolás korosztály körében, akkor a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók száma 49 ezer 504 az előző 64 ezerből, az aránya pedig 5,89 százalék, tehát megközelíti a 6 százalékot.

Hogyha a nemzetközi elemzéseket nézzük, joggal mondhatjuk, hogy „Juj, de borzasztóan állunk!”. Én szeretem ilyenkor felhívni a figyelmet arra, hogy ma még nem azonos definíciókat használunk, és azok számára, akik nem ismerik ezt, nincsenek tisztában vele, valóban elrettentő lehet a mi arányunk.

Az OECD-ben a speciális nevelési szükségletet használják mint gyűjtő kategóriát. A speciális nevelési szükségletű csoportot három alkategóriába osztják:

Az első alkategória: a „fogyatékoságok” - így kimondva és megnevezve -, amelyet úgy jellemezhetünk, hogy jellemzően organikus eredetű rendellenességek, orvosilag egyértelműen diagnosztizálhatók. Amikor a fogyatékos populáció arányáról beszélnek, akkor csak erre gondolnak.

A következő alkategória: a „tanulási nehézségek”, amelynek a definíciója eléggé sajátos, mert azt mondja, hogy a tanulók speciális szükségletei nem tartoznak dominánsan sem az A - amit az előbb említettem -, sem a C-kategóriába, ami ez után fog jönni. Ebbe a kategóriába sorolják ők azokat a tanulókat, akiket mi ma „enyhén értelmi fogyatékos”-nak vagy a gyógypedagógiai tanárképző főiskolai kar szóhasználatával élve „tanulásban akadályozott”-nak tekintünk. Ugyancsak ebbe a kategóriába sorolódnak náluk azok a gyermekek, tanulók, akik nálunk az úgynevezett magatartási-tanulási nehézséggel küzdenek, és ezt róluk a vizsgálat alapján az illetékes nevelési tanácsadó állapítja meg. Tehát két különböző kategória tartozik ide.

Az ISCED '97 meghatározás harmadik kategóriája, a C-kategória: a hátrányos helyzetűek. Ide sorolják azokat a gyermekeket, tanulókat, akiknek a nevelési szükségletei elsődlegesen szociális, gazdasági, kulturális és/vagy nyelvi faktoroknak köszönhetőek.

Ennyit mindenképpen szükségesnek tartottam megjegyezni. Nem elfogadtatni kívántam ezzel az arányokat, hiszen magunk is tudjuk, hogy valóban, főleg az enyhén értelmi fogyatékos tanulók aránya, nem elfogadható. Nemcsak a szociológusok, hanem a területen lévő szakemberek is többször elismerték, hogy sokszor egy olyan halmozott kudarc miatt került sor az áthelyezésre, amely az adott gyermek-tanuló pillanatnyi sorsa szempontjából valóban segítséget jelentett, de távlatokban - annak ellenére, hogy már a továbbtanulást nem korlátozza a volt kiegészítő iskola, amit '85 óta nem úgy nevezünk, de nem tudom, hogy mi kellene, hogy ez a név kimenjen a köztudatból - számos hátránya van. Mint ahogy tudvalévő az is, hogy a gyógypedagógiai intézményrendszer - ami azért alakult ki, hogy a sajátos igényeket a lehető legmagasabb szinten megteremtse -, a maga szegregált működésével már számos területen nem képes megfelelni azoknak a követelményeknek, amelyeknek a végső célja, hogy társadalomba integrálható végzett növendékeket bocsásson ki. Éppen ezért mind a kormány programjában, mind az oktatási törvény módosításában jelentős hangsúlyt kapott ismét az integrált nevelés-oktatás segítése.

Annyit még tájékoztatásul elmondanék, hogy az integrációról talán nem is gondolnánk, hogy ma az előbb említett közel 65 ezer főnek - akit a közoktatás egészében említettem - a 28 százaléka integrált nevelésben-oktatásban részesül. Ez egy nagyon magas arány. Az óvodákban a legjellemzőbb, mert a közel 5 ezer sajátos nevelési igényű fogyatékos közül alig ezer-egy-kétszáz jár gyógypedagógiai óvodába. Az integráltan nevelkedők körében nagyon magas a testi-érzékszervi fogyatékosággal, de ép értelemmel bíró tanulók aránya: közel fele azoknak, akik integrált nevelésben-oktatásban részesülnek.

Ami a közoktatás egésze szempontjából mindenképpen kezelendő feladat, hogy amit más fogyatékosnak ismertünk korábban, de a törvény módosította az elnevezést - tehát a részképesség-kieséssel küzdő, diszlexiás, diszgráfias -, a súlyos magatartási-tanulási zavarral küzdő gyermekek, tanulók 92 százaléka integrált nevelésben-oktatásban részesül, tehát a lakóhelyi óvodában, általános iskolában kellene meglennie annak a speciális tudásnak, amely az ő helyzetüket kezelni képes.

A módosítás - mint említettem - az enyhe értelmi fogyatékoság megállapítására vonatkozó eljárás további szigorítását tartalmazza, megerősíti az orvosi összetevőt. Ehhez az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium készítette el azt az adatlapot, amely az előterjesztés részét képezi, és 5. számú mellékletként került kiadásra. A minisztérium jelezte azt is, hogy a közeljövőben sorra kerül náluk is egy rendeletmódosítás a házi orvosok tevékenységéről, és ebbe fogják beépíteni: kötelezően ki kell tölteni a

házi orvosoknak, és az áthelyezési javaslat, szakértői vizsgálatra történő javaslat melléklete lesz.

Megerősödik a folyamatos figyelemmel kísérés. Ez nem új: 2001 óta része a rendeletnek, hogy diagnosztikai bizonytalanság esetén - akkor még úgy volt - 2-4 hónap helyszínen történő, meg egyéb vizsgálatokkal kiegészített vizsgálata történjék a tanulónak. Most ez egy évre módosul, és minden olyan esetben kötelező lesz, amikor az orvosi tényezője nem egyértelműen alapozza meg a fogyatékoság gyanúját.

Az ez évi költségvetésről szóló törvény úgy rendelkezik, hogy a különleges gondozásban részesülő tanulók után biztosított emelt összegű normatíva - ami az idén 440 ezer forint - hetven százaléka illeti meg a fenntartót azok után a gyermekek, tanulók után is, akiknél a bizottság ezt a folyamatos figyelemmel kísérést állapította meg szükségletként.

Azt hiszem, mást nem is emelnék ki egyelőre, hiszen tudom, nemcsak nekem van teendőm, hanem elsősorban önöknek. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen a kiegészítést, a háttér-információkat. Kérdezem a Tanács tagjait, hogy van-e kérdés a rendeletmódosítással kapcsolatban, esetleg a háttér-információkkal kapcsolatban. Kérdést nem látok. Hozzászólás? De ha túl gyors volt, lehet kérdezni, Jóska. Látom, majdnem beléd fojtottam a szót.

NAGY JÓZSEF: Itt az szerepel, hogy a 94-es rendelet módosítása. Tehát '94-ben adtuk ki egy rendeletet, amit most, azonnal módosítunk? Vagy hogy kell ezt érteni?

ELNÖK: Ez tíz éve volt, Jóska!

NAGY GYÖNGYI MÁRIA: És már sokszor módosítottuk azóta, legutóbb 2001-ben.

ELNÖK: Azóta csak tíz év telt el, és hogyha csak tízévenként módosítanánk egy rendeletet, olyan jó lenne!

NAGY JÓZSEF: A vonaton beleakadtam ebbe a számba, és azóta a fejemben van - biztos zökkentem. *(Derültség.)*

ELNÖK: Gyuri?

HORN GYÖRGY: Három kérdéshez szeretnék hozzászólni.

Az egyik maga a száma ezeknek a gyerekeknek. Itt három, jól elkülöníthető csoportról van szó. Rendkívül magas a roma tanulóknak az enyhén értelmi fogyatékosok közé sorolása, és úgy látom, hogy ebben a módosításban következetes az erre való törekvés visszaszorítása. Ezt a részét én támogatom, hiszen jól tudjuk, hogy itt alapvetően nem biológiai és személyi, hanem társadalmi, szociológiai jogok indítanak, és úgy tűnik, hogy ez egy fontos érdemi módosítás lesz.

Ugyanakkor ennek kapcsán fölvetném - bár nincs rá javaslatom -, hogy ezekből a bizonytalanságokból fakadó folyamatos visszalépések nagyon megterhelik azokat, akinek viszont érdemben van szükségük, tehát nem ilyen típusú, hanem valódi okaik vannak. Ezeknek nagyon nagy a bürokratikus eljárása, megterheli a családokat, a szülőket. Hangsúlyozom, hogy nincs rá javaslatom, csak az aggodalmamat fejezem ki, hogy ez a mechanizmus a kétféle csoportot eltérő módon fogja érinteni.

A másik gondolatom sem a jogszabályhoz, hanem inkább a kiegészítéshez kapcsolódna javaslatként, hogy itt jól megfogalmazódik a szülői tájékoztatás kötelezettsége, amelyhez szeretném hozzátenni, hogy éppen azért, mert itt olyan

társadalmi csoportoknak a gyerekeiről van szó, akiknek a szülői tájékoztatása nem formális, hanem tartalmi kérdésként kell, hogy kezelődjön. Erre milyen típusú családsegítő, családtámogató... Tehát itt nem a nevelési tanácsadók feladatai körébe tartozó feladatokról van szó, hanem elsősorban a megyei önkormányzatok felé jelenik meg feladatként. Van-e erre valamilyen program? Az utolsó paragrafusban határozottan látszik, hogy az abban foglaltak átmentek a szövegből, és ez nagyon örömteli a számomra.

A másik kérdés, amire utalni szeretnék, hogy ennek a nagy számnak van egy másik nagy csoportja, ez pedig a részképes-zavarosok megjelenése az oktatásban, például a diszgráfia, és így tovább. Ebben az én megítélésem szerint éppen a társadalom másik végéről jelentkező csoportból nagyon nagy a szülők, családok aránya. Úgy látom, hogy ez a része nem különül el eléggé. Nem tudom, hogy ez hogyan lehet. Az a tapasztalatom, hogy az iskolai kudarcok egy jó hányada úgy fordítódik le inkább az elit csoportjaiban, minthogy ez egy kiskapu, tehát az érettségiken nagyon megnő ezeknek az aránya. Tudom, hogy nem nagyon lehet ezt a felemás helyzetet egységesen szabályozni, de attól tartok, hogy ebből ilyen típusú zavarok állhatnak elő. Vegyünk egy példát. A mellékletben szerepel a szakvélemény anyaga. Nagyon sok olyannal találkozom, hogy a születési és kiskori rendellenesség részletezését követően - az utolsó három paragrafus, vagy rekesz, amibe be kell írni, ott a legkevesebb információ van - azt látjuk, hogy a gyerek 2,97-tel született, mondjuk 16 éves, és ez problémát okoz az előrelépés szempontjából. Tehát itt van egy napi dilemma a másik csoportban. Látszik, és teljesen egyértelmű, hogy a középső rész a legkisebb és a legegyszerűbb, az ő szempontjukból nem is kellene módosítani a jogszabályt.

Nekem tetszik az, ami a jogszabályban van, és támogatom is. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A hozzászólások következnek. Nagy József!

NAGY JÓZSEF: Az én legnagyobb problémám ezzel a táblázattal, illetve kérdőívvel, vagy hogy hívják ezt, ami benne van - (*Nagy Gyöngyi Mária: Orvosi lap.*) -, amit elkezdtem, hogy itt nem válnak külön a dolgok. Tehát az első kategória: a tisztán fogyatékosok ügyét teljesen külön lehetne és kellene kezelni a mozgásszervi és egyéb fogyatékosok integrálása alól, ha ez lehetséges, tehát ha olyan szintű a fogyatékoság, akkor valóban működőképes dolog. Előbb-utóbb a gyerekeknek segítenek - sok példa van erre, mondjuk, ha mozgássérült -, lemennek érte, felviszik a lépcsőn. Ez nagyon jó nevelő hatású dolog.

A hátrányos helyzetűekkel, a viselkedéssel kapcsolatban óriási problémákat okozó gyerekekkel, és azokkal a gyerekekkel, akik retardáltak, tehát három-négy évvel fejletlenebbek, mint az évfolyam átlaga, nagyon sok probléma van. Igazából ezekkel van a probléma, mert a rendszer ezt nem tudja kezelni. Ha ezeket integrálni akarjuk, ez alól ki fognak bújni az iskolák, mint ahogy most is teszik, mert ha oda benyomunk ennyit meg annyit ezek közül a gyerekek közül, akkor, akik úgy érzik, hogy a saját gyerekeik hátrányba kerültek ezáltal, elviszik másik iskolába. Tehát addig ügyeskednek, hogy átszerveződik a dolog, vagyis ha előre akarunk lépni, akkor meg kell oldanunk, hogy olyan rendszert kellene kialakítani, amely elősegíti, felkészíti a gyerekeket az integrációra. Amíg ezt nem tudjuk megoldani, addig a kezelhetetlen problémák sokaságával szembesülhetünk. Nem a tisztán fogyatékosok jelentik a problémát az iskolarendszerben, hanem ez a két kategória. Hiába ügyeskedünk itt, meg csinálunk akármit, amíg nem sikerül megoldani a felkészítést az együttélésre az együtt nevelésre, addig szerintem nem remélhető előrelépés.

Ami ezeket a kérdőíveket illeti, ezekkel sok gondom van. Valamikor, ezelőtt húsz valamennyi évvel 60 anamnézises adatot vettünk fel, és kiszámítottuk, hogy azok hogyan hatnak a felkészültségre, az iskolára való felkészültségre. Kiderült, hogy túlnyomó többségüknek semmi közük nincs ahhoz, hogy a 6 éves gyerek mennyire kész az iskolára. Itt van például az, hogy mérik a fej körméretét. Ha valaki hidrocefáliás, azt messziről lehet

látni, és akkor meg lehet vizsgálni, de egyébként semmi értelme nincs megnézni a fej körméretét. Az iskola felkészültsége szempontjából ezeknek az adatoknak nincs értelmük, a túlnyomó többségnek nincs értelme, nincs jelentősége.

A fogyatékoság esete egy másik ügy, amikor tényleg az első - az A-kategóriáról van szó -, ott lehet, hogy van jelentősége. Ott viszont ez a 13. oldalon lévő adatlap, hát az... Olvassák el a kollégák! Azt írja, hogy pszichomotoros, értelmi és szociális fejlettség. Ezt a három területet, főleg az értelmi és szociális fejlettséggel kapcsolatban néhány ilyen nagyon tapasztalati, hétköznapi kérdéssel próbálják megoldani. Tudom, hogy e mögött sok régi tapasztalat van, hogy például meg tudja-e mondani a nevét. Ezek alapján nem lehet megítélni, hogy egy gyerek iskolaérett vagy nem iskolaérett. Nem tudom, hogy miért ragaszkodnak ehhez, amikor ennél sokkal jobb eszközök állnak rendelkezésre. (*Horn György felé:*) Én nem vagyok olyan lelkes, mint te. Úgy érzem, hogy összemosódnak a dolgok, és nem viszik előre az ügyet annyira, mint amennyire kellene. Lehet, hogy mást egyelőre nem tudunk tenni. Ha ez egy előrelépés, akkor meg fogom szavazni, de azt hiszem, hogy ez nem elég. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Rózsa következik.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Szeretném megköszönni a korrekt és nagyon érdekes tájékoztatót, ami sok újdonságot is tartalmazott, legalábbis az adatok vonatkozásában.

Nem is a rendelethez szeretnék hozzászólni, hanem inkább a témához. Régi gondom, megoldhatatlan problémám az, hogy azt látom, szükséges a tanárképzésben a hallgatóinkat alaposabban felkészítenünk arra a valóságra, ami várja őket az iskolában, és ez a valóság, bizony, az általános iskolákban az a közel 6 százaléknyi gyerek, akiknek az arányszáma a pedagógusi tapasztalat alapján annál lényegesen magasabb. Hiszen ez a 6 százalék a nevelési tanácsadók által regisztrált gyerekek száma - ha jól értettem az előterjesztést. A pedagógusok nagyobb számban élik meg a problematikus vagy sajátos nevelési igényű gyerekeket, nem mindenki jut el a nevelési tanácsadóba.

Röviden azt szeretném kérni, javasolni és az OKNT támogatását kérni egy ilyen indítványhoz: gondoskodjanak arról, hogy készüljön olyan kézikönyv, kiadvány, amely a pedagógusképzésben használható. Mert mi az, amit most tudunk tenni? A pedagógusképzésben fel tudjuk hívni a hallgatók figyelmét erre a jelenségre, egy-két didaktikai ötletet adni nekik, és tulajdonképpen kész. Nagyon kevés összeszedett, olyan segédanyag van, amelyben akár speciális kollégium keretében, vagy bárhogyan, de úgy érezhetik a hallgatók, hogy nagyobb biztonsággal tudják az ilyen sajátos nevelési igényű gyerekek tanítását, nevelését megoldani. Állítom, az, hogy sok olyan történetet tudunk, amikor gyógypedagógiai intézetbe kívánnak pedagógusok irányítani olyan gyerekeket, akiket integráltan is nevelhetnének, vagy ódzkodnak az integrált neveléstől, e mögött a tudásnak, a képességeknek a hiánya is ott van: nem tudnak mit kezdeni ezekkel a gyerekekkel. Nem arról van szó, hogy kivetik, hogy szegregálni akarnak, vagy bármi mást, hanem egyszerűen nem képesek a problémát kezelni, mert nincs eszköz a kezükben.

Egy olyan, kétlépcsős, nagyon gyors felkészítésre gondolok - kézikönyvekkel és továbbképzésekkel - egy általános szinten, amely minden pedagógusnak a képzése során meg kellene ismernie, és egy speciális, egy alaposabb képzésről gondolkodnék a külön e témából felkészített szakemberek számára. Állítom, a problémát nem orvosolja, ha iskolánként van vagy lesz egy olyan szakember, aki a sajátos nevelési igényű gyerekekkel kapcsolatos pedagógiai munka specialistája. A problémát csak az fogja orvosolni, ha minden egyes általános iskolai és középiskolai tanárnak a mostaninál lényegesen bővebb és alaposabb ismeretei, szakmai ismeretei - ha úgy tetszik, nevelésfilozófiai, didaktikai és egyéb ismeretei - lesznek arról, mit is csináljon az osztályteremben akkor, amikor a gyerek nem hajlandó megérteni, nem teszi és így tovább. Eszközt kellene tehát adni a pedagógusok kezébe. Minden egyéb addig csak pótcselekvés. Ez lenne a legsürgősebb.

Pályázatot, felkérést, gyorsan, néhány hónap alatt kiadványokat, továbbképzéseket kellene szervezni, mert a probléma nagyon súlyos. Engem ez a most hallott 6 százalék döbbsentett rá arra, hogy sokkal súlyosabb, mint ahogy gondoltam. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Brezsnýánszky Laci volt a következő. Én csak közbevetőleg mondanám, hogy van egy következő napirendi pontunk, ami a közalapítvánnyal kapcsolatos, és gondolom, hogy a tájékoztatás kapcsán erre ki fogunk térni, és valószínűleg ezeket a problémákat tudja valamilyen szinten kezelni.

DR. BREZSNÝÁNSZKY LÁSZLÓ: Köszönöm szépen. Szeretném megerősíteni, hogy a változtatásoknak a látható logikája az én megítélésem szerint is jól tükrözi azt, hogy az érintettek - ebben az esetben a gyermekek - szempontjait próbálta képviselni, és továbbvinni, amikor a stigmatizáló jellegű kifejezések cseréjét kezdeményezte, ugyanakkor teljesen egyetért az azzal, amit bevezetőként hallottunk, hogy ez a terminológiaegyeztetés körülbelül félúton tart. A fogyatékosról nem beszélünk, csak fogyatékról beszélünk. Ez rendre visszatér. Egy kicsit azt gondolom, a felszínén tartunk a terminológiai változtatásoknak.

A következő igazából kérdésféle lenne. A további szókészletében a rendeltetvezt beszél fejlesztési évről, nevelési évről és tanévről. Ez már inkább az intézmény logikáját látszik tükrözni, nem pedig a fejlesztés logikáját. Amennyiben egy fogyatékkal élő vagy tanulási stb. nehézséggel küzdőnek a megítéléséről beszélünk, akkor talán érdekesebb lenne azt a logikát követni, amelyik a korai fejlesztő szakasznál kimondja, hogy „a továbbiakban: fejlesztési év”, és attól függetlenül, hogy óvodai vagy más viszonyok között van, valószínű az ő szempontjából ez lenne az adekvátabb kifejezés - de ezt csak mint ötletet vagy félig-meddig kérdést említeném.

A harmadik, amit fölvetnék, vagy igazában szakmai kérdésként a másikat:

A 3. §-ban látok némi egyenetlenséget a követelmények dolgában. A 3. § azokról szól, akik a szakszolgálatokban működhetnek, illetve valamiféle vezető szerepet játszhatnak, és nem igazán értem, hogy vannak olyan szakmák, amelyek tanári képesítéshez kötöttek, és vannak, amelyek nem. Például a 3. § (4) pont (3) alpont a pszichológust és a szociológust kiemeli azok közül, akiknek tanári végzettséggel kellene rendelkezni - úgy gondolom, ez egy korábbi állapotnak megfelelő igényt tükrözhet: ma mind a kettő tanárképes szak, tehát a graduális képzésben nyugodtan megszerezheti, a posztgraduálisban pedig még inkább azt a megítélésem szerint minden tekintetben szükséges képesítést.

Egy kicsit hasonló a helyzet a (7)-(8) pont tájékán: a pedagógus végzettséghez szakvizsgát kíván, a pszichiáter és gyermekpszichiáter végzettséghez pedig nem kíván szakvizsgát az igazgatói megbízatások mellett. Én azt gondolom, attól, hogy egy másik karon végez a pszichológus és a pszichiáter, még nem biztos, hogy a munka iránti követelményét merőben másként kellene megfogalmazni. Én hajlanék tehát arra, hogy mivel ez az egész pedagógiai jellegű, de speciális szakmai szolgáltatásról szól, ezért a képzettség, továbbképzettség tekintetében maradjon dominánsan és következetesen jelen ez a megközelítés. Nem azért mondom el, mert ez az örök vesszőparipám, de itt egyenetlenségek vannak. Ha hallhattunk arról, hogy milyen európai normák léteznek, én elég régóta tudok arról, hogy bizonyos országokban az iskolával, gyerekekkel kapcsolatban az iskola elzárkózhat azon szakemberek megjelenése vagy vizsgálódása elöl, akiknek nincs pedagógus végzettségük. Tehát egy konzervensebb megközelítés maradna, és talán EU-konformnak is nevezhető.

Végül - ahogy talán Rózsa fogalmazott - nem is a rendelethez, hanem a témához szeretném fölvetni azt, hogy a rendeltetvezt, illetve az egész az integrált elhelyezést és nevelést láthatóan preferálja, ami természetesen nem vitatható trend. Úgy gondolom, ugyanakkor érdemes fölvetni - és nem vitára javaslom, csak megjegyzésként -, hogy az

integrált nevelésnek azért ugyanolyan alaposan és következetesen meg kellene nézni a maga sajátos korlátait is. Tehát természetes módon azoknak, akiknek környezeti, szociális stb. körülményekből adódó látszatfogyatékoságaik vannak, nyilvánvaló, hogy az integráció nagyon jó trendet jelent. De én tartok tőle, hogy vannak olyan pontjai és mélységei ennek a kérdésnek, ahol a szakmaiság és a társadalmi-politikai racionalitás tulajdonképpen nem feltétlenül egymást támogató módként jelenik meg. Minden áron kihelyezni a gyerekeket: ez összecseng egyébként a Rózsa felvetésével is -, hogy igen, helyezzük ki, de kinek a kezébe adjuk: a gyógypedagógus kezéből adjuk a nem gyógypedagógus kezébe az ügyet. Érdemes talán azt is fölvetni, hogy a magyar iskolahálózatban egy tulajdonképpen elég jól funkcionáló speciális nevelésre szakosodott intézményrendszer létezik, amelyiknek látványosan visszafejlődő tendenciáit tapasztalom: a gyerekek száma mérhetetlen módon csökken... *(Nagy Gyöngyi Mária: Nem!)* De, bizonyos területeken igen.

Azon kívül kevésbé szoktunk például arról cikkezni, hogy a szülők nemcsak az integráció felé, hanem visszafelé is áramoltatják a gyerekeket.

Végül egy harmadik szempont, hogy azt is érdemes lenne megvizsgálni, hogy a fejkvótarendszer nem válik-e erősebb érvvé és racionalitássá, ami igazában nagyon helyesen a problémával küzdő, vagy nehézségekkel küzdő gyerekeknek az igénye. Hadd mondjak erre egy kicsi anekdotikus dolgot a saját praxisomból. A pedagógiai program szakértésének első periódusában egy jó hírű hajdúsági város általános iskolájában a program vizsgálata közben figyeltem fel arra, hogy a hajdúivadék gyerekek kétharmad része gyógytornára kényszerül. Kértem hozzá adatokat és véleményeket, és az az egyszerű racionalitás is benne volt ebben, hogy szabványban kiállított orvosi igazolások voltak minden diagnózis nélkül, a másik racionalitás pedig az volt, hogy a szomszéd városba kell őket rendszeresen átkísérni többletóradíjakért. Ez is egy integráció. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ha jól látom, akkor még János volt, azután Trencsényi Laci, és utána a hozzászólásokat lezárnam.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Öt pontról szólnék, röviden. Az első, hogy az végtelenül tisztességes, jó dolog, és nemcsak az oktatás, hanem az egész társadalom erejét, tartását mutatja, ha törődik ezekkel a gyerekrétegekkel. Ennek szívből örül az ember. Hősies példákat látunk az életben, a gyakorlatban, hogy valaki felnevel egy vak lányt, van, aki béna gyereket hordoz, és próbál valamit kihozni belőle. Itt hangsúlyozom, hogy ez csak a szülőkkel együttműködve megy.

A másik, hogy azzal kapcsolatban vannak kételyeim, hogy mi várja majd ezeket a gyerekeket. Én ezt az előterjesztést, úgy, ahogy van, támogatnám, de a kételyem inkább ott van, amikor azt látom, hogy ha már kimegy a gyerek az iskolából, akkor mi várja az életben. Ez nyilván egy sokkal tágabb és nem idetartozó probléma, de mégis felvetődik, hogy az ilyen munkahelyek, az ilyen lehetőségek hogy koronázzák meg ennek a keserves, illetve hősies munkának az eredményét - ha a gyerek tényleg révbé tud érn.

Egy idetartozó dolog, hogy én bízom benne, hogy a rendelettervezet módosítását a minisztériumi illetékesek megvitatták a szakmával, a szakma képviselőivel, a többi kollégával. Biztos vagyok abban, hogy az ő véleményük ebben benne van, de ez egyben a kérdésem is. Megnyugtató lenne, ha erre választ kapnánk, ugyanakkor magunknak vetem fel, hogy ilyenkor, amikor egy olyan speciális témát tárgyalunk, amihez kevésbé értünk mi magunk, milyen jó lenne, ha itt lenne, mondjuk - csak egyet mondok - Mezeiné Isépy Mária, a GYTK igazgatója, aki egyébként pótagunk is, és hozzá tudna szólni. Sokkal biztosabban állnánk hozzá a dolgokhoz, ha meghívnánk ilyenkor a speciális szakembereket. Ebben az esetben úgy érzem, hogy jó lett volna, ha legalább két-három szakember itt ülne, és hozzá tudna szólni.

A következő, hogy egyetértek Rózsával és másokkal, hogy a pedagógusképzésbe, továbbképzésbe valóban be kell iktatni azt a speciális képzettséget, de kérdés, hogy hogyan. Természetesen kérdés az is, hogy mennyire köthető össze a jelenlegi struktúrával. Ezt sem itt fogjuk megválaszolni.

Végül egy egészen konkrét kérdésem van az első melléklettel kapcsolatban. Nagyon szépnek és jónak tartom, hogy ennyi a segítő erő, és más területeken is példamutatónak tartom, csak kérdezem, hogy ez a gyakorlatban vajon hogy van. Tehát itt a pedagógusok és a nevelő-, oktatómunkát segítő más alkalmazottak száma mekkora. Itt van egy elég nagy létszámú melléklet: 3-2-1-1-1. Vajon a gyakorlatban jelenleg hol tartunk ebben? Nyilván ettől függetlenül jó, hogy a rendelet tartalmazza ezt, mert ha most még sehol sem tartunk, vagy nagyon gyengén, akkor is nyilván elő fogja segíteni, hogy ezek a segítők tényleg ott álljanak, de mégis kíváncsi vagyok arra, hogy jelenleg van-e tudomásunk arról, hogy jelen pillanatban mennyien, milyen arányban segítik a pedagógusok munkáját. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Trencsényi László az utolsó hozzászóló.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Először annyit mondanék, hogy a rendeletmódosítás tervezetét a magam részéről támogatom.

Amiről szólni szeretnék, az egyfelől két reflexió Nagy József hozzászólására, amelyek közül a másodikat ajánlom a minisztérium figyelmébe, hogy a vizsgálati eszközök, kérdőívek áttekintésében támaszkodjon akár Nagy József műhelyének szakértelmére, mert ezek szerint ez még megérdemel egy fésülést.

A másik, hogy a hozzászólása alappillérelével kapcsolatban azt szeretném mondani, hogy ez a rendelet azokról szól, akiket a közoktatási törvény sajátos nevelési igényűnek nevez. Ide majd egy lábjegyzetet fogok mondani. Tehát akiről ő beszélt, azokról vagy szól a közoktatási törvény, vagy nem szól. Amikor támogattuk a közoktatási törvény iskolahumanizáló elképzeléseit, akkor úgy gondoltuk, hogy mindezekről a gyerekekről ad valamilyen eligazítást, ha nem, akkor ezt gondoljuk végig, csak nem ebben a rendeletben keresnénk.

Nagyon tanulságos professzor úr hozzáállása a dologhoz, mert fájó szívvel kell tudomásul vennünk, hogy a sajátos nevelési igény a korábban a pedagógiai szakszótárban használt kifejezésből jogi kategória lett, és megvan annak a veszélye, hogy Józsika 1. B osztályos tanuló, normálisan fejlődő, okos, jó gyerek, nem minősül sajátos nevelési igényűnek, hiszen a jogszabály rá nem vonatkozik, mert nem nagyobb a feje, mint kellene - *(Derültség.)* -, nem téveszt betűket, satöbbi, satöbbi, holott pedagógiailag, ha egyáltalán hiszünk a pedagógiában, akkor csak abból indulhatunk ki, hogy minden ember egyedüli példány, tehát mindenki sajátos nevelési igényű. Gondolom, hogy a szakmai kommunikációban kellene általában felhívni a szakmánk figyelmét, nem ebben a rendeletben, hogy ez nem azt jelenti, hogy a többit már nyugodtan lehet gyepálni, mert annak nem árt - de van egy jelentéshasonlat.

Ugyanilyen, ami nem e rendelet sorai között, de valamilyen módon oktatási minisztériumi gondolkodás - akár jogalkotási kezdeményezést is gondolnék -, ez a bizonyos hátrányos helyzet, mert a dolog ugyanaz. A hátrányos helyzet 2003 júniusáig pedagógiai probléma volt. A nevelőtestületek ezért vagy azért - itt hallottuk a szóba jöhető kritériumokat - hátrányos helyzetűnek minősítették Józsikát vagy Pistikét, és ennek megfelelően vagy tudtak ezzel a problémával foglalkozni, vagy nem.

Igen ám, de a közoktatási törvény módosítása óta a hátrányos helyzet megszűnt pedagógiai szakszó lenni, jogi kifejezés lett. Körülhatárol egy újabb gyerekcsoportot és tanulói csoportot, amelyiknek a definiálásába a pedagógiának nincs is beleszólása, hiszen a gyámügy az, amelyik kiállítja a bélyeget a gyerekről, hogy hátrányos helyzetű vagy nem. Ha a gyámügy nem ad papírt a gyerekről, mert csak háromszor pofozta fel az apukája

otthon, akkor ő nem tekinthető hátrányos helyzetűnek az iskola bánásmódjában. Ne haragudjatok! Itt már nem kell családlátogatást tenni, hiszen a családlátogatásról szóló törvényhely is csak azt mondja, hogy a hátrányos helyzetű gyerek anyukája kérheti, hogy a családjában, odahaza kapjon nevelési tanácsot, és nem az a hátrányos helyzetű, akiért nekem fáj a szívem, hanem az, akiről a gyámügy kiállította a flepnit. Ha ebben a vonatkozásban elszabadul a gyámügy - és tudjuk, hogy szeret elszabadulni -, pedagógiai kontroll nélkül, akkor ennek lehetnek veszélyei. Tehát én kérem az oktatási ágazatot, hogy mielőtt a gyámügy elszabadul, itt pedagógiai vagy ágazati szempontok érvényesítését kezdeményezze. Mert a gyámügy nyilván abban lesz érdekelt, hogy javítsa a nemzeti statisztikát, tehát minél kevesebb gyerekről állítsa ki a hátrányos helyzetű papírt.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szabados Lajos!

DR. SZABADOS LAJOS: Tisztelt Tanács! Két apró szösszenetem van csupán. Az egyik az, hogy Pokorni miniszter úr minisztersége alatt elindult egy olyan kezdeményezés, miszerint diplomás tanítók, tanárok gyógypedagógussá történő átszervezéséhez a minisztérium hozzájárul. És ha jók a memóriámban lévő adatok, akkor itt háromszáz fős átképzésről volt szó. Akkor én igyekeztem ehhez közel kerülni - nem sikerült. Azóta se tudjuk, mi lett vele.

Szeretném, ha az Országos Köznevelési Tanács tájékoztatást kapna arról, hogy ha elindult - és én úgy tudom, hogy elindult - ez a forma, hogy fejeződött be, milyen sikerrel.

Ezzel összefüggésben van még az első problémám. Én azt gondolom, megint egy olyan - szükséges és jó - változtatásról van szó, amelynek a feltételrendszerét nem gondoltuk végig. Én azt gondolom, hogy részint nem engednék óvó- és tanítóképzést gyógypedagógus-képzés nélkül, másrészt pedig arról van szó, hogy kevés a gyógypedagógus, hiszen ha integrált nevelésben-oktatásban gondolkodunk, akkor minden iskolában legalább egy ilyen embernek lennie kellene. Ez az egyik oldala. A másik meg a befogadó. A befogadót csak érzelmi alapra tenni, hogy én szimpatizálok az integrált neveléssel, de fogalmam nincs róla, hogy mi az, ez egy nagyon veszélyes dolog. Erre figyeljünk oda!

Én államilag megtámogatnám, hogy erre felkészült embereket képezzünk. Az az óvó- és tanítóképzés, ahol nincs gyógypedagógus-képzés, csak érzelmi alapon befogadó, és nem érti, hogy miről van szó.

A másik ilyen kis szösszenetem - ahogy mondtam - a szegregáció meg az integráció kérdése. Megint eljutottunk oda, az én nagy vesszőparipámhoz, hogy vagy-vagy. Az bebizonyosodott, hogy az a magyar pedagógia által elfogadott szegregációpártiság, amit, el kell ismernünk, nem a legjobb. Át kellene állni. Most átállunk egy másik végletre: az integrációra. Én egy kicsit ezeknek a metszetét, a köztes területeket erősíteném. Megmondom őszintén, hogy vannak olyan esetek, részterületek, időszakok, amikor nem biztos, hogy nem kell néha szegregáció - és tessenek ezt jó értelemben venni, nem szélsőségesen fogalmazok.

Köszönöm szépen. Egyébként támogatom a módosítást.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Horn Gyuriban még benne maradt egy mondat.

HORN GYÖRGY: Nem egy: kettő. A szövegemből magam hagytam ki.

Az egyéni foglalkozásról ebben lévő szövegről van szó. Ez nincs összhangban a közoktatási törvény egyéni foglalkozásból fakadó felmenő rendszerű finanszírozási renddel. 6 és 13 százalékot megy ütemesen fölfelé 2009-ig, 2008-ig, valahányig - a felmenő rendszerből fakadóan ír egy illyet -, ez viszont a rendszer egészére értelmezi, tehát

nem lesz meg a fedezete, ha ott az nem változik. Itt tehát van egy ilyen összehangolási dilemma.

A másik csak egy reakció lenne. Elhangzott több szempontból, hogy ne essünk át a ló túlsó oldalára. Én szeretném felhívni mindenkinek a figyelmét arra, hogy még a lovon sem ülünk. Nagyon óvatosan mondanám, hogy persze, tudom, szükség van arra, hogy speciális kezelésre nincs elég felkészült pedagógus, és így tovább, de egyelőre, ha nem kerülnek oda a gyerekek, hanem megmarad ez a rendszer, ahogy ez most működik, akkor nem is lesz szükség rá. Azt nem lehet megcsinálni, hogy „majd, ha lesz elég gyógypedagógus” - akinek nem lesz álláshelye, merthogy nem lesznek ott a gyerekek. Én elfogadom, nagyon fontos a pedagógusképzésben a gyógypedagógia bevétele, a pszichológiai alapképzések és még sorolhatnám tovább, csak hogy azt érzem ki - lehet, hogy tévedek - az elhangzottakból, mintha az történe, hogy már itt egy hatalmas nagy integráció lenne, és hogy baj, hogy olyan gyerekek is bekerülnek az általában vett iskolába, akiknek szegregációra lenne szüksége. Sajnos, nem erről van szó. Lehet, hogy egyszer erről lesz szó, de ma nem erről van szó. Az itteni adatokból úgy tűnt, hogy nagyon magas az integráció aránya. Ez nem így van: ez az óvodákra igaz, és arra a csoportra, amelyikről én is beszéltem az elején, ahol a szülők meg részben a család miatt részképeség-zavarosak. Az iskolarendszer nagy tömeget gyártó voltából fakadóan a mi generációkban például egy diszlexiás, diszgráfiás se volt: megbukott, aki nem tudott írni-olvasni. (*Nagy József: Most is!*) Nem, most tényleg igaz ez. Ez egy nagyon pozitív elmozdulása a rendszernek, hogy ezekkel a gyerekekkel foglalkozik és így tovább - de ezek a gyerekek nem azok, akiről az integrációban beszélünk!

Én nagyon szeretném, hogyha az OKNT nem arról foglalna állást, hogy jó, jó az integráció, de ne essünk át a ló másik oldalára, mert nem vagyunk még a lovon sem. Ez az én véleményem.

Egyébként magával a gondolattal egyetértek, csak azt látom ma Magyarországon, hogy a fogyatékosok iskolái tele vannak roma gyerekekkel, akiknek a világon semmi közük nincs ahhoz, ami a részképeség-zavarról vagy enyhe értelmi fogyatékoságról szól.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nagyon szeretném lezárni, mert nagyon megy az idő, és még egy csomó napirendi pontunk van. Aki úgy gondolja, hogy nagyon fontos, mondja, de... Irén?

DR. VÁGÓ IRÉN: Nagyon röstellem, mert nem merem állítani, hogy olyan nagyon fontos...

ELNÖK: De, én biztos vagyok benne. Mondjad!

DR. VÁGÓ IRÉN: Az első tulajdonképpen egy kérdés az előadónkhoz. Ő maga is megállapította, hogy a mi diagnosztikai rendszerünk, illetve azok a kategóriák, amiket mi használunk, tulajdonképpen nem egyeznek meg az OECD-terminológiával, az EU-s terminológiával. Milyen lépéseket terveznek, illetve terveznek-e valamiféle egységesítést, kompatibilitást, hogy úgy mondjam?

Én is azt gondolom, hogy sok előrelépés történt ebben az anyagban: a szülők jogai megerősödtek, és ilyeneket is üdvözölni kell, hogy a felülvizsgálati folyamatban nem vehet részt, aki az alapdiagnózist kiállította. Furcsa, hogy ezt ünnepelni kell, de más oldalról meg örülünk neki, hogy legalább ide eljutottunk.

Nagy Józseffel értek egyet több tekintetben. Nagyon organikus orientáltságúnak vélem azt a bizonyos lapot. Azt gondolom, eddig sem az volt a probléma, hogy azokat a gyerekeket diagnosztizálták hibásan, akiknél organikus sérülés volt - azt hiszem, eddig is megállapították -, hanem az értelmi fogyatékosoké, főleg az enyhén értelmi fogyatékosoké az a kategória, ami miatt itt örökké szégyenkeznünk kell, és amiben minden nemzetközi

mértéket meghaladóan felül vagyunk reprezentálva. Olyan irányba kellene bővíteni ezt az adatlapot, hogy ezt ki tudjuk szűrni.

Végül az integráció vagy nem integráció kérdése. Én is azt gondolom, messze nem ülünk a lovon, más oldalról pedig az intézményi ellátottság nagyon egyenetlen az országban, a gyógypedagógus-ellátottság nagyon egyenetlen, ezért aztán kistelepüléseken valóban olyan gyerekek integrálása is megtörténik, akik erre nem alkalmasak, más területen, ahol a szolgáltatások jobban rendelkezésre állnak, fordított eset is előfordul.

Mindenképpen valamiféle változtatást kellene, valamiféle garanciákat kellene beépíteni arra vonatkozóan, hogy az az intézmény, amelyik integrációra vállalkozik, mit tart be azok közül a feltételek közül, amelyekre vannak előírások, hogy mit kellene. Minden kutatásunk azt mutatja, hogy hihetetlenül nem teljesülnek ezek a feltételek: nemhogy gyógypedagógus nincs mindenütt, hanem amikor arra kérdeztünk rá, hogy esetleg utazó tanárral oldják meg ezt a problémát, akkor egyszerűen nem értette az iskolaigazgató, és arról kezdett beszélni, hogy a tantestület hány százaléka nem lakik a településen, hanem odautazik. Szóval, nemhogy nem teljesülnek, hanem iszonyatos tájékozatlanság mutatkozik nagyon sok területen. Nem ismernek vonatkozó taneszközöket, nem ismernek vonatkozó pedagógiai programokat, tanterveket, és tulajdonképpen azt kényszerítik rá azokra a gyerekekre, azokra az integrálásra szánt gyerekekre, mint amit a normál gyerekek tanulnak. Az történik, hogy fél év után ezek a gyerekek menthetetlenül lemaradnak, mert nem tudják követni azt, ami az iskolában történik.

Tehát ahogy megvalósul az integráció, azzal rengeteg probléma van, de nagyon sok területen lehetne ebben előrelépés, és kell is, hogy előbbre lépjünk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen a hozzászólásokat. Átadom a szót a válaszokra.

NAGY GYÖNGYIMÁRIA: Nagyon nehéz helyzetben vagyok, és ennek az is lehet az oka, hogy nincs kellő gyakorlatom abban, hogy hogyan lehet a témákat nagyon jól összeszorítani. Szívem szerint mindenre és hosszán reagálnék, amit nem fogok megtenni.

Elsőként Trencsényi László hozzászólásához szeretnék csatlakozni, mert csupán ennyi volt az, amit összegzésként sikerült feljegyezni magamnak, hogy ne tévesszük szem elől, hogy most miről beszélünk. Most arról beszélünk, hogy a fogyatékoságot hogyan állapítjuk meg, illetve hogyan zárjuk ki. Én őszinte örömmel hallgattam valamennyi hozzászólást, mert ebből az tükröződött, hogy annak a testületnek a tagjai, akik azt hiszem, hogy érdemben tudnak tenni érte, és akiknek talán sokkal inkább lehetőségük van erre, mint nekem, a felsőoktatás témájában, vagy bármi másban, akkor azért valahol a szemük sarkában ott legyen, hogy itt van a tanulók körében egy olyan réteg, akiket nem szabad elfelejteni. Általában - ez nem rosszindulat, nem szándék - éppen a kis szám és a szórt előfordulás miatt bizony sokszor valamire azért nem kerül oda a figyelem, mert a döntéshozók körében nincs olyan, akinek állandóan ott lenne valahol a szeme sarkában. Tehát itt most elsősorban a fogyatékoság megállapítása az, ahol az eljárási rend szigorítását és az egyértelművé tételét célozta a jogszabály, úgyhogy először az ezzel kapcsolatos kérdésekre reagálnék.

Többen érintették hozzászólásukban a módosítás egyes mellékleteként kiadandó orvosi lapot. Szeretném hangsúlyozni, hogy ezt az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium erre a célra, az utolsó programhoz kapcsolódóan, és annak keretében felállított orvos szakmai bizottsága készítette el - tudomásom szerint pszichológus bevonásával -, és ez nem váltja ki, nem pótolja, hanem kiegészíti azt a javaslati lapot, ami eddig is elkészült. Tehát ez egy plusz információ. Tudjuk magunkról is, hogy egy jó ötlethez szívesen csatlakozunk, és mindjárt van egy csatlakozó jó ötletünk, mert ha már úgyis csinálunk egy adatlapot, akkor még egy kérdést felteszünk, és milyen jó, mert onnan is lesz egy információ. Nem hivatalos, de tudom, hogy itt ilyen szempontok is begyűrűztek, ami szerintem egyáltalán nem vethető el, mert ha már úgyis készül, akkor

tegyük oda. Nem biztos, hogy ebből a szempontból domináns szerepe lesz, de a gyerek egészségügyi szempontjából igenis van. Erre azért nem szeretnék reagálni, mert úgy érzem, hogy érdemben nem is lenne tisztességes egy olyan módosító ígéretet tenni, amihez nincs meg sem a szakmai tudásunk, sem a felhatalmazásunk. Ez az orvosok számára lesz egy kötelező nyomtatvány.

Talán amire összefüggésében fogok tudni reagálni, az az integráció kérdése. Ez nagyon sokszor felvetődött. Az integráció nem újdonság, ezt tudjuk. Azt is sokan tudják az én korosztályomból, hogy a '93-as közoktatási törvény előkészítése előtt a Tanítók a Gyermekekért Egyesület levélben bombázta a minisztériumot és a különböző fórumokat, hogy nem akarják a kötelező integrációt, holott akkor szó sem volt kötelező integrációról. Ebben a levélben az is szerepelt, hogy folyamatosan a feltételek és a tudás megteremtésével látnak lehetőséget arra, hogy az akkori rend - akkor csak gyógypedagógiai intézményben tanulhattak a gyermekek - megváltozzon. Az élet igazolta azt, hogy ez a folyamatos, és részben a szakmai motiváltságon, érdeklődésen alapuló hozzáállás elindította azoknak az intézményeknek a szaporodását, amelyek tudatosan, szakmailag felkészülten az integrált nevelést, oktatást választották.

Ugyanakkor arra is szeretném felhívni a figyelmet, hogy '93 óta él a közoktatási törvénynek az az előírása, hogy az önkormányzat kötelező feladatai közé tartozik a többiekkel együtt nevelhető, oktatható gyermekek ellátása. Tehát ez nem egy új dolog, mert van, ahol nem indokolt a családból kiemelni. Amíg elvileg beszélünk róla, addig nagyon egyszerű, de akkor már nem, amikor a saját közelünkben, környezetünkben egy kisgyermek a családtól csak háromszáz kilométerre tud iskolába járni csak azért, mert van itt három lépcső. Ez anyagilag és fizikailag iszonyatos terhet jelent. Azt hiszem, hogy ilyenkor valóban át kell gondolnunk, hogy ez jelenti-e a sajátos nevelési igényt. Most én vagyok a hibás, mert kerekesszékekben ülök, vagy az az iskola, ahol az a három lépcső van?

Tehát ez egy lassan induló folyamat. Az integráció ma sem kötelező. Ma is azt mondja a közoktatásról szóló törvény, hogy aki arra alkalmas. Ebben benne van a szakmai lehetőség. Természetesen a minisztérium célkitűzései között is a szakmai segítségnyújtás szerepel az első helyen. Szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy közoktatási törvény módosítása lehetővé teszi az egységes módszertani intézmény létrehozását, és úgy nevezi, hogy az integráció segítségére.

A közoktatás-fejlesztési stratégiát olvasva felismerhetőek azok az elemek, amelyeket tudatosan egymásra építve végez a szakma, és még nagyon sokáig végezni fog azért, hogy eredményes legyen, hogy melyek azok a lépések, amelyek a szakmai felkészítést segítik. A Nemzeti Fejlesztési Tervhez kapcsolódó programok ugyancsak erre helyeződnek ki.

A kutatásokból tudjuk, hogy a pedagógusok elsősorban a szakmai segítséget igénylik. Az OKI-nak egy nagyon szép munkája volt. Ha egyszer úgy adódik, én ebben a témában nagyon szívesen meghívok önöknek olyan előadókat, akik tényleg mindenre konkrétan tudnak válaszolni tényekkel.

Még egy-két dologra válaszolnék, amit tényleg fontosnak tartok. Az egyik a szülők tájékoztatása. Felmerült, hogy itt azért az érintett családok nem abba a körbe tartoznak, akiknek a tájékoztatására ne lenne szükséges kiemelt figyelmet fordítani ahhoz, hogy valóban biztosak legyünk abban... A tájékoztatás eddig is kötelező volt. Nagyon régen úgy kezdődött, hogy azt mondták a szülőnek, hogy menjen el, és fogalma sem volt, hogy hová és miért. A jogszabály-módosítás eredményeként azt mondtuk, hogy a bizottság nem is fogadhat gyermeket csak akkor, ha a szülő aláírta a vizsgálati kérelem lapját, és nyilván az intézménynek el kell mondani, hogy mit és miért írat alá vele.

Most ez a tájékoztatási kötelezettség már nemcsak a vizsgáló intézménynél, hanem a javasoló intézménynél is megjelenik, azzal kiegészítve, hogy nemcsak azt kell elmondania, hogy mi indokolta, miért javasolja, és kérje az aláírásával ezt a vizsgálatot, hanem arról is tájékoztatnia kell, hogy ennek a vizsgálatnak mik lehetnek a

következményei, és neki milyen jogai és lehetőségei vannak. A gyakorlatban sajnos, ha vitatkoznék, vagy nem fogadnám el azt, hogy a szakmai ellenőrzése nem megfelelő, akkor azt hiszem, hogy nagyon nem lennék hiteles, nemcsak önök előtt, hanem magam előtt sem.

Egy régi problémánk a szakértői és rehabilitációs bizottságok munkájának figyelemmel kísérése. A Fővárosi Önkormányzatnál önálló intézmények a szakértői bizottságok, azaz az oktatási bizottság felé tartoznak tevékenységükről elszámolni. Ezt nagyon fontosnak tartom. Sajnos, az önkormányzati törvény nem teszi lehetővé, hogy a minisztérium olyan ágazati rendelkezést adjon ki, hogy teljesen független szakértői bizottságok jöjjenek létre, ezért van az, hogy iskolához kapcsolva, hol így működnek, hol úgy, és aki a feladatért felelős - legyen az a megye vagy a főváros - talán még nem is tudja, hogy a fővárosnak, megyének van egy ilyen, nagyon fontos feladata is.

Amennyiben a szakértői vélemények nem egyértelműek, az iskolákat mindig arra biztatjuk, hogy küldjék vissza. Ha nem egyértelmű, hogy mit és hogyan javasol - legyen az mentesítés vagy bármi.

Én most nem térnék ki azokra a kérdésekre, amelyek tényleg nem kapcsolódnak ide szorosan, hanem gyakorlatilag a közoktatás egészéhez.

Karlovitcz úrnak volt egy ilyen kérdése, hogy állunk szakemberekkel, amit a jogszabály előír. Ez változó. Vannak bizottságok, ahol teljesen megfelelnek ennek. 2002-ben volt egy átfogó vizsgálat, ami azt állapította meg, hogy országosan 167 szakember lenne még szükséges - azt hiszem, nevetséges, hogyha elosztjuk a húsz megyére - bár a fővárosnál egyáltalán nem volt hiány, és voltak megyék, ahol a vizsgálatához viszonyítottan nem rendelkeztek megfelelő számú szakemberrel. Most friss, pontos adatokkal nem tudok szolgálni.

Fölmerült a gyógypedagógus-képzés. Ez a képzés elkezdődött, nemsokára végeznek a beiskolázottak. Nyilvánvaló, hogy a Köznevelési Tanács kérésére a felsőoktatási területünk erről ad egy rövid, átfogó tájékoztatást, amennyiben erre igény van.

Azt hiszem, tényleg fontos volt, amit Vágó Irén utolsóként mondott, mert biztos, hogy mindenkiben benne van, hogy a terminológia hogy nem egységes, és hogy mit teszünk ezzel. Nem megnyugtató, de tény, hogy nemcsak nálunk nem egységes az OECD vonatkozásában a terminológia, hanem az OECD-országokon belül sem. Jelenleg a különleges nevelési igény projektben Magyarországot dr. Csányi Yvonne és dr. Zsoldos Márta képviseli - Illyés tanár úr volt a korábbi országképviselő, az ő halálát követően a két kolléganő vette át, akik nagyon-nagyon lelkiismeretesen dolgoznak rajta. Most éppen úgy áll ez a program, hogy minden ország kapott egy nagyon-nagyon részletes kérdőívet, amit az országképviselők vesznek fel minden típusú iskolában, és ezt követően megkísérli a bizottság majd valahogy kialakítani, hogy ezentúl mi alatt mit ért. Ez egy hosszas folyamat, bízunk benne, hogy előbb-utóbb valóban egységesen kezelhető.

Tényleg az utolsó mondatom lesz ebben a témában, hogy elnézést kérek mindazoktól, akiknek a kérdésére nem reagáltam. Nem szándékos volt, nem akarok hosszú se lenni, mert nagyon-nagyon elment az idő, de talán nem voltam elég figyelmes.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ezt a napirendi pontot szeretném lezárni. Az OKNT-nek nincs kötelezettsége, egyetértési joga nincs. Azt gondolom, a vitát nagyon röviden összefoglalva megállapítható, hogy a változást az OKNT többségében jó irányúnak látja, támogatja; nagyon fontosnak tartjuk a pozitív diszkriminációt a sajátos nevelési igényű gyermekek minden területén, és jelentősebb anyagi hozzájárulásra van szükség. Terminológiai pontatlanságokra hívtuk fel a figyelmet, és nagyon fontosnak látjuk, javasoljuk is, hogy a tanárképzésben ezeknek az igényeknek megfelelő programok, továbbképzési csomagok, tanári kézikönyvek minél hamarabb készüljenek el.

Röviden így lehetne talán összefoglalni az itt elhangzottakat. Én nagyon szépen köszönöm.

Ehhez a napirendi ponthoz tartozóan, illetve ennek mintegy kiegészítéseképpen, egy közalapítvánnyal kapcsolatos információt, tájékoztatást szeretnénk kérni.

NAGY GYÖNGYI MÁRIA: A Fogyatékos Gyermek, Tanulók Felzárkóztatásáért Országos Közalapítvány a kormányrendelettel jött létre, amely kormányrendelet módosítása jelenleg folyamatban van. Ennek a módosításnak az indokai elsősorban szintén - hadd egyszerűsítsem így le, gyógypedagógus-fejjel - technikai módosítások. Különböző, a népszerű nevén - lehet, hogy nem annyira népszerű, de ismert - üvegsebtörvény eredményeként szükségessé váltak olyan jellegű módosítások, amelyek egyáltalán nem befolyásolják a működést és lényegtelenek.

A másik, ami miatt szükségessé vált a módosítás, hogy a kurátorok megbízatása majdnem teljes körűen lejár. Három évre történt a választás, voltak közbülső választások - helyesebben delegálások - is, és ebből fakadt az, hogy most a tizenhárom tagú kuratórium tizenegy tagjának a mandátuma lejár.

Talán annyit elmondanék érdekességként - mert ismereteim szerint nem jellemző ezekre a közalapítványokra -, hogy a tagok közül hét főt az érintett érdekképviseleti, illetve szakmai szervezetek delegálnak. Február 5-én került sor a delegáló eljárásra - természetesen közjegyző jelenlétében, mint eddig mindig. Az útja-módja a következő: be lehet jelentkezni, hogy melyek azok az országos szakmai szervezetek, amelyek a fogyatékos emberek érdekeit képviselik, nekik szavazati joguk van, és van egy jelöltállítási joguk. A másik kör pedig a szakmai szervezetek köre. A szakmai szervezetek külön jelentkeznek be, és külön delegálnak. Ezek a választások megtörténtek, úgyhogy a kuratórium hét tagja már ismert.

A további összetétel a delegálók szempontjából nem változik - nem hiszem, hogy érdemes itt felsorolni, hogy a Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium, az Oktatási Minisztérium, az Önkormányzatok Országos Szövetsége, az ELTE Gyógypedagógiai Főiskolai Kar és az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium.

Meggyőződésem, hogy ez a közalapítvány az egyik sikerágazata ennek a tárcának. Elfogult vagyok, kérem, ezt vonják le, bár az objektív tényeket bárhol megnézhetik. 1997 óta, amióta létrejött, számos programot bonyolított le. Az alapítói támogatás mellett pályázatokkal és egyéb úton igen jelentős összeget sikerült minden évben céljaink megvalósítására fordítani, például 200 millió forintos alapítói támogatás mellett 425 millió forintos támogatást tudott nyújtani úgy, hogy rendszeresen pályázik a közalapítvány. Legutóbb az akadálymentesítés, az elektronikus akadálymentesítés - nem így hívjuk, csak nem jut eszembe a neve -, tehát a honlap megújítása.

Az integráció a közalapítvány egyik kiemelt témája. Kezdetől fontosnak tartottuk -kurátora voltam az elmúlt időszakban, elnézést, amikor ilyen bennfentesként szólok -, hogy egy egymásra épülő, jól kidolgozott terv alapján menjen. Ezért az integrációt úgy építettük föl, hogy jó példák bemutatása, tantestületek felkészítése. Tehát arra lehetett pályázni: én képes vagyok arra, hogy átadjam a tudásomat. Pályázni lehetett arra, de teljes testületnek - és nálunk ez feltétel volt. Itt Hoffmann Rózsára is szeretnék visszautalni, hogy nem egy embernek. Egy ember elmegy egy tanfolyamra, és... Nekünk az volt a feltételünk, hogy az így kialakult intézményi kapcsolatban az egész testület benne legyen. Mert ez nem egy emberről szól, hanem az egész iskolarendszerről.

Ennek a programcsomagnak a része volt, hogy utazó tanári álláshelyekre lehetett pályázni, amelynek első évben a 100 százalékát, a második évben a 70 százalékát, a harmadik évben az 50 százalékát biztosította a közalapítvány, és a képviselőtestületnek azt kellett vállalnia, hogy a negyedik évtől majd átveszi. Tehát számos elem van, amelyekre most nem térek ki, de ha netalán egyszer a Tanácsnak egy olyan programja lesz, hogy

szeretné megismerni a tárca közalapítványainak a tevékenységét, akkor biztos, hogy többet is tudok róla szólni.

Azt hiszem, hogy ennyi elég is. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Itt nagyon röviden arról van szó, hogy két tényező miatt kellett módosítani a közalapítványról szóló rendeletet, egyrészt az átláthatóság, az üvegtörvény miatt, másrészt pedig néhány kurátor mandátuma lejárt.

Van-e valakinek hozzászólása az alapítvánnyal kapcsolatosan? *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, akkor tényleg abban a reményben köszönöm meg Nagy Gyöngyi itteni tájékoztatóját, hogy ez a közalapítvány az első napirendi pontban szolgálta célokat tényleg nagyon komolyan segíti és támogatja, és támogatni is fogja.

Köszönöm szépen. Ezt a két napirendi pontot lezárva kezdenénk a harmadikat, amelyre igazából elméletileg van másfél óránk. *(Közbeszólás: Legyen cigarettaszünet!)* Nagyon? Jó, belátom. Öt perc!

NAGY JÓZSEF: A napirenden kívül lenne egy bejelentésem, hogy milyen sokat tanultunk ebből. Lajos barátom bekezelte. Igaz, hogy az űrlapok nincsenek kitöltve, meg bélyegzővel sincsenek hitelesítve, de a következő a helyzet: Nagy József, a neveléstudomány doktora, sajátos igényű OKNT-tag. *(Derűtség.)*

ELNÖK: Öt perc szünet következik.

(Szünet: 11.32 - 12.43)

ELNÖK: Tisztelt Bizottság! A harmadik napirendi pont tárgyalását kezdjük. Köszöntöm Juhász József vezető főtanácsos urat, aki a napirend előadója. Horn Gyuri fog, mint az OÉVB elnöke, kiegészítéseket, illetve a bizottság bizonyos állásfoglalásait ismertetni.

Szeretném mondani, hogy háromnegyed tizenkettő van. Ezt a napirendet le szeretnénk zárni negyed egykor. Fél óránk van rá. Reméljük, hogy ez sikerülni is fog. Csak módosításokról van szó, az OÉVB már tárgyalta. Jóska, tiéd a szó a bevezetőre.

JUHÁSZ JÓZSEF: Köszönöm szépen. Kedves Kollégák! Az anyag ismét eljutott egy olyan pontra, amikor a 2005-ös ügynevezett kétszintű érettségi vizsga bevezetéséhez szükség van az utolsó módosításokra, finomításokra és aktualizálásra. Számtalan fórumon tárgyaltuk ezt, és néhány nappal ezelőtt ennek a testületnek a szakbizottsága is megtárgyalta. Összefoglalta azokat az észrevételeket, amelyeket szükségesnek és hasznosnak látott még a javításhoz, és én úgy gondolom, ezzel együtt egy olyan anyagot kaptak meg önök, ami alkalmas arra, hogy ennek alapján elindulhasson 2005-ben ez a bizonyos kétszintű érettségi vizsga.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Gyuri?

HORN GYÖRGY: Elnézést, hogy az emlékeztetőt csak ma osztották ki az OÉVB üléséről: hétfőn délután kaptam meg a szó szerinti jegyzőkönyvet, és tegnap írtam meg, ezért nem küldtem el e-mailen, hanem most osztottuk ki.

Ebben lényegében minden olyasmi szerepel, ami érdemi határozatot, pontosabban állásfoglalást - nem határozat az OÉVB döntése ebben az ügyben - hozott.

Egy pontot szeretnék kiemelni itt, ami ugyan nem szerepel, hogy az OÉVB támogatta - azért nem szerepel, mert csak a tiltakozásokat írtam -, hogy csak akkreditált érettségi van. Ez egy fontos egyetértő vélemény, hogy minden, az OKÉV által közzétett

egyedi érettségi szabályozása ebből - mint az egyébként régóta igénye is volt a bizottságnak a sztenderdizáció szempontjából.

Nagyon sok konkrét javaslat hangzott el, amin vita volt, ami ebben nem szerepel. Amennyiben igényli a Köznevelési Tanács, akkor ezeket szívesen elsorolom. Egyelőre kiírtam pontokba, melyek azok, ahol konkrétan módosítások voltak.

Nagy vita volt a számítógép-használat, illetve, hogy a jogszabály előírja, hogy "ceruzával rajzol, tollal ír", és felmerült, hogy ezt más értelmezésben használja a XXI. században a jogszabály. Nem jutottunk egyetértésre az egyenlő esély mindenhol, illetve az eseti esélyek ügyében. Mindenesetre felhívtuk a figyelmet arra, hogy ezt a pontot rugalmasabb módon kellene megfogalmazni.

Felmerült javaslatként az, hogy a tanulói jelentkezés elfogadásának kérdésköre nem pontosan szabályozott. Bár az általános kérdésben kimondja, hogy az igazgató köteles fogadni a jelentkezést, de nem szabályozza megfelelően az elutasítás eljárást: módját, indoklását, előfeltételét az igazgatóra bízva, és ez hátrányos helyzetbe hozhatja rossz jogszabályi hivatkozási döntés esetén a tanulókat.

Vita volt arról, hogy a tanulói jogviszony alatt milyen módon jelentkezhet érettségire a tanuló. Nem az eljárási, hanem a tartalmi kérdések kerültek elő, hiszen a jogszabály azt írja elő, hogy az érettségit követően a tanuló bármely tárgyból jelentkezhet erre a hétféle - pótló, szintemelő stb. - érettségire, és hogy ezt a lehetőséget a tanulói jogviszony alatt is megtehesse. Ez szemben áll az általános szabályozással, mely szerint érettségire az bocsátható, aki az érettségi tárgyakból legalább 138, illetve emelt szintnél 267 órát vett. Ez van most.

JUHÁSZ JÓZSEF: Nem kell!

HORN GYÖRGY: De, osztályzatának kell lenni a mostani szabályozás szerint. Előkerült javaslatként, hogy ha az érettségi után jelentkezik valaki biológiából, és előtte nem tanulta, ezt megteheti. A kérdés az volt, hogy ezt tehesse meg a tanulói jogviszony alatt is. Erről vita volt. Nem jutottunk dűlőre.

Felmerült javaslatként, hogy javítóvizsga azonos időszakban is történhessen, ne csak másik időszakban. Ennek a minisztérium képviselője elsősorban szervezési, szervezeti ellenvetését tette, bár felmerült, hogy ha a pótló érettségi megtörténhet ugyanabban az időszakban, akkor a javítóvizsga is.

Vita volt az általános vizsgacélok megfogalmazásában, hogy ezt konkretizálni kértük, illetve felmerült, hogy esetleg egyáltalán nem kellene a jogszabályban megemlíteni.

A dokumentáció kérdését egy fél mondattal írtam, hogy egyszerűsíteni kívánjuk: túl sok olyan szabály van, ami, úgy gondoltuk, nem igazán szerencsés. Már magában az eljárásban is, az, hogy harminc perccel előbb ott kell lenni a tanulónak, hogy be kell pecsételni a bizonyítványba, hogy az érettségi vizsgát megkezdte, a belső aláírások rendjétől a kódolási eljárások rendjéig az ezzel kapcsolatos dokumentációnak, eljárásnak - Rózsa fogalmazásában - a helyi és az általános logisztikai eljárásnak az önálló szabályozását gondolta a bizottság. A szövegben nem szerepeltek azok, amikben egyetértés volt.

Felmerült, hogy kell-e egyáltalán szabályozni, és hogyan kell szabályozni az érettséginek a nem tanulóktól függő megszakadásának kérdését - konkrétan a bombariadó került elő dilemmaként. Erre érdemi javaslata nem volt a bizottságnak, csak az, hogy adott helyzetben elég nehézkesnek látszik.

Javaslat született arra a minisztérium főosztályvezetőjének kérésére, hogy a kétnyelvű érettségi során felsőfokú nyelvvizsgának, tehát C-nek csak akkor fogadható el a két tannyelvű érettségi, amennyiben idegen nyelven tette le a szaktárgyi érettségijét is, nemcsak a másikat.

Felmerült javaslatként, hogy az országos tanulmányi versenyek beszámítása ne történjék meg, tehát ha az érettségi sztenderd és egységes, akkor a tanulmányi versenyeknek más honorációja legyen. Itt azt a tradíciót folytatjuk, hogy ez felvételi jogosítványt ad, illetve az érettségit kiváltja. Ezt folytatja tovább a rendszer. Javaslatként merült fel, hogy csak akkor van értelme a tanulmányi verseny kiváltásának, ha a tanulmányi versenyen valahogyan megjelennek az érettségi követelmények. Hangsúlyozom, hogy ezzel kapcsolatban vita volt, hogy bekerüljön, vagy ne kerüljön be.

Felmerült javaslatként, a szervezés során azt javasoltam, ezért írtam külön, hogy a februári és márciusi előrehozott érettségit is lehessen az iskolában szervezni, mert abban a javaslatban az van, hogy csak a májusit, illetve a javítót, pótlót, valamint az októberi szakaszt. Ebben nem született közös döntés.

Vita volt arról, hogy az akkreditált érettségi esetén kell-e számszaki szabályozás - a 70 százalékos szabály - a meglévő érettségi esetén, vagy általánosabb fordulat ez, tehát többnyire általában kell-e ehhez szám. A túlnyomó többség egyetértett a konkrét szám megjelölésével.

Nem volt most érdemi vita, de a korábbiakban nagyon sokszor előkerült, ezért emelem ki, ezért írtam róla, ez a pontozás egységes rendszerének a zavaros tanulók, és gyanítom, nemcsak a tanulók számára áttekinthetetlen rendszere. Itt háromféle dologról van szó: az érettségi osztályzatról, a felvételi pontszámról, meg erről a 150 pontos szabályról, ennek százalékos lefordításáról. Régi javaslatom, hogy százalékosan kellene kifejezni, mert sokkal egyszerűbb lenne, függetlenül attól, hogy ez 600 pont vagy 39 százalékos. Ebben elég éles vita volt már korábban, de most ebben teljes egyetértés volt, hogy ez túlbonyolított, különösen, hogy a szóbeli érettségik sztenderdizációja, illetve az 50 pontos szabályok hogyan viszonyulnak a kétharmad írásbelihez és egyharmad szóbelihez. Amíg elvekről volt szó, addig jól hangzott, de amikor ez már a konkrét mechanizmusba kerül, akkor nagyon komoly bonyodalmakat okoz, vagy fog okozni.

Még egy dolgot mondanék. Megismételném azt a nagyon kiemelt és nagyon fontos javaslatot, amit leírtam, de jó lenne határozottan állást foglalni. Egyrészt az érettségre vezető utat, és magát az érettségit nagyon határozottan és elkülönítetten szükséges szabályozni, tehát ez ne keveredjen össze, mert ez egy nagyon fontos kérdés. A másik pedig az, hogy már most a 100-as módosítása során a 2004-es érettségi miatt bizonyos értelemben szükséges, tehát az érintetteket tájékoztatni kell arról, hogy ez kétlépcsős szabályozás legyen, hogy a próbaérettségit követően az ezzel kapcsolatos valamennyi logisztikai, eljárásjogi és tartalmi kérdés újraszabályozása a májusi próbaérettségi után történjen meg. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Mielőtt továbbadnám a szót, egy dolgot szeretnék előljáróban mondani. Ez az érettségi 100-as rendelet meglehetősen hányattatott sorsú az elmúlt, most már hét esztendőben. Valaminek most már az iskolák számára egyértelmű módon szabályozottnak, megjelentnek kell lenni.

Bizonyára mindannyiunknak remek ötletei lesznek még a szabályozással kapcsolatosan, de egyszer erre pontot kell tenni, tudniillik a 2005-ös érettségi vizsga már a nyakunkon van, a tanév rendjében ennek a megjelenése hetek múlva, egy-két héten belül, vagy néhány héten belül meg fog jelenni. Tehát ezt a dolgot most talán már nem kellene további vitával terhelni, mert még a rossz szabályozás is jobbnak tűnik, mint a totális bizonytalanság, mert a légkörben benne van az, hogy készül még a módosítás, csak nem tudja senki sem, hogy mit akarunk módosítani.

Zárójelben szeretném mondani még azt is - aki a rendelethez hozzátartozó érettségi vizsgakövetelményeket ismeri -, hogy sajnálatos módon a részletes vizsgakövetelmények nincsenek, nem is lehetnek összhangban a most módosuló érettségi vizsga 100-as rendeletével. Tehát itt még az OM-nek, az OKÉV-nek és a Nemzeti Szakképzési Intézetnek feladatai vannak a követelmények rendelethez való igazításában. Tehát nagyon

jó lenne pontot tenni ennek a vitának a végére - már úgyse lesz, de valahogy próbáljuk meg.

Köszönöm szépen. Tibor, tiéd a szó.

DR. HADHÁZY TIBOR: Emlékezve az elnök úr által jelölt terminusra, két apró megjegyzésem, pontosabban inkább talán kérdésem lenne, hiszen a rendelet úton van, 1997-re datálódik. Itt nyilvánvalóan egy módosításról van szó.

Az első kérdésem - azért nem nyúlok vissza más alapvető kérdésekhez, hiszen ez egy pillanatnyilag élő rendelet -, hogy definiálta-e már valaki, a nyelvi vizsgatestület, vagy más az élő idegen nyelv fogalmát. Ez rendben van-e? Nem tudom, lehet, hogy rendben van.

A második kérdésem, amely talán egy apró megjegyzés is egyúttal, hogy figyelmesen elolvastam az országos érettségi vizsgabizottság emlékeztetőjét, és lényegében az ott lefektetetteket mind-mind olyan neuralgikus pontnak érzem, amivel érdemes foglalkozni. Természetesen a helyzetemből következően különösen érdekel a kilences pontban említett túlbonyolított rendszerre való hivatkozás, hiszen ez a kormányrendelet szervesen kapcsolódik a felvételi kormányrendeletéhez. A felvételi kormányrendelet is megjelent időközben.

Kaphatunk-e kétmondatos tájékoztatást azt illetően, hogy miért változott meg az eredeti szándék, amely az emelt és a középszint különfutó százalékos pontozását vagy százalékos rotációját eredményezte volna a 60 illetve a 30 pontos átfordításban, és lett belőle egy többletpontos rendszer. Ismerve a követelményeket, amelyekre már utalás történt, egy emelt szintű közepes, vagy annál jobb érdemjegy többletpontokat eredményez. Nem vagyok egészen meggyőződve arról, hogy ezek és a középszint úgy kongruál egymással, hogy ez a rotáció átgondoltan megvalósítható. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kinek van még kérdése? Rózsa!

DR. HOFFMANN RÓZSA: Ki szeretném egészíteni a Horn György által elmondottakat, bár lehet, hogy említette, csak talán nem elég nyomatékkal. Elhangzott az érettségi vizsgabizottságban az is - jöllehet talán erről nem foglaltunk állást, de mindenki támogatta -, hogy azt ajánljuk, javasoljuk, hogy a próbaérettség in a teljes érettségi mérettessék meg, tehát az adminisztrációja is, a szervezése is, ne csak tartalmi próbaérettségi legyen. Ez egy olyan generális reform, amely nemcsak a szerkezeti és a tartalmi, hanem a szabályozási, eljárásbeli módosításokat is tartalmaz, és nem érdemes azon kockáztatni az érettségi reform esetleges sikerét, hogy pont az adminisztratív oldalon fog elbukni.

HORN GYÖRGY: Bocsáss meg, én mondtam!

DR. HOFFMANN RÓZSA: Igen, csak számomra valahogy nem kapott elég hangsúlyt. Én jónak tartanám, ha legalább ebben a kérdésben az OKNT állást foglalna. Tudjuk, hogy ennek a bevitele a mostani elképzelésekbe, többlet-erőforrást igényel. Azt kell mérlegelnie majd a döntéshozónak, hogy megéri-e, mert nagy a kockázata. Pillanatnyilag úgy látjuk - és erről ez a kilenc- vagy tízpontos sillabusz is eléggé beszédesen szól -, hogy nagyon kockázatos vállalkozásnak tűnik a 2005-ös érettségi, ezért tehát mindent, amit lehet, próbaérettséggel ki kellene majd próbáltatni, hogy lássuk, hol vannak a valóban megváltoztatandó pontjai. Addig pedig ez csak egy ilyen misztifikáció lesz.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Jóska?

NAGY JÓZSEF: Kérdésem van. Van-e költségbeclés? Amikor az alapműveltségi vizsgát csináltuk, akkor elvégeztettünk egy költségbeclést, és ijedten láttuk, mekkora összegek jöttek ki. Itt évente 10 milliárdos nagyságrendű összegről lehet szó annak alapján. Megéri ez? Valaki megcsinálta? Vagy kerül, amibe kerül? Vagy hogy van ez? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Karlovitz János, aztán Liskó Ica.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Nekem az a kérdésem, mennyire van értelme a vitának. *(Nagy József: Nincs értelme.)* Előttünk van egy rendelettervezet, ami már előrehaladott állapotban van, úgy tűnik. Ugyanakkor rémülten hallom Horn Gyuri, Rózsa hozzászólását, illetve az Országos Érettségi Vizsgabizottság véleményét, ami, úgy tűnik, számos pontban bírálta, tehát nem ért egyet.

Kérdésem tehát, hogy van-e remény, hogy kompromisszum szülessék, vagy bedolgozzák ezeket a javaslatokat, vagy már nincs? És akkor mi lesz a jövőben? Hogyha van egy országos bizottság...

Azért félek ezektől a dolgoktól, hogy nem dolgozza be igazán a minisztérium, mert születik nemsokára egy tankönyvrendelet, és már előrehaladott állapotban van, de már nem láttuk. Félek, hogy mire idehozzák, már késő lesz hozzászólni. Mi magunk tiltakozunk, a szakma, egyelőre csak külső körökben és félhivatalosan, mert hivatalosan még nem kaptuk meg. Itt a folyamat egészéről van szó, hogy tényleg hol és mikor lehet beleszólni a folyamatba, mikor nem.

Én egyetértek azzal, hogy ha ennek a rendeletnek most meg kell születnie, szülessék meg, és menjen az érettségi, de azért elvileg tisztázni kell, hogy tényleg hol, mikor lehet dolgokba érdemben bekapcsolódni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Mielőtt vitára továbbadnám a szót, hogy a kétszintű érettségivel kapcsolatban van-e értelme az egészről beszélni, ezt azért tisztázzuk. Világos dolog, hogy az Országos Köznevelési Tanácsnak volt már állásfoglalása önmagával a kétszintű érettségi vizsgával kapcsolatban, az Országos Érettségi Vizsgabizottságnak is volt állásfoglalása. Nem kell amnéziásnak lennünk: tudjuk mindannyian, hogy többségében elvetettük a kétszintű érettségi vizsgát. Ennek ellenére erről törvény van, tehát itt most nincs min vitakozni, hogy kell kétszintű vagy nem: kétszintű az érettségi vizsga, a törvény erről szól. A mi dolgunk most, hogy próbáljuk a vizsgát szabályozó rendeletet a lehető legjobbá tenni. Ettől még a kétszintű érettségi vizsgát várható, hogy valószínűleg nem szeretjük - nem szeretik - itt sokan, de ez most nem a vita témája. Az a fontos, hogy ha már ilyen vizsga van, a lehető legkisebb zökkenőkkel folyjék a 2005-ös érettségi vizsga. Én azt gondolom - eddig is azt tapasztaltam -, hogy az OM minden épkézláb javaslatra nagyon fogadókész volt - mármint az érettségi vizsga szabályzatával, a százas rendelettel kapcsolatban. Látom itt, metakommunikációs eszközökkel tudtomra adták, hogy nem fogalmaztam elég precízen. A százas rendelet módosításáról van most szó csak, nem magáról az érettségi koncepciójáról.

Köszönöm szépen. Ica!

LISKÓ ILONA: Örülök, hogy Gyuri megtette helyettem, hogy emlékeztette a jelenlévőket arra, hogy ebben már volt állásfoglalásunk - és én nem is akarom megismételni heves ellenzésemet a kétszintű érettségi vizsga bevezetésével kapcsolatban, mert már többször elmondtam.

Elolvassa ezt a rendeletet, még inkább megerősített abban, mennyire igazunk volt akkor, amikor azt mondtuk, hogy ezt az egészet nem kell bevezetni, mert igenis, nem tudom elképzelni azt az iskolát, amelyik e jogszabály alapján meg tudja szervezni az érettségi vizsgáját. Őszintén szólva, el nem bírom képzelni, hogy a gyakorlatban hogy lesz ez megszervezve. Próbáltam elképzelni, olvasva a szöveget, hogy mi fog történni, és

kiderült, hogy ez az egész történet olyan, mint egy Beckett-dráma, ennek a jogszabálynak az alapján.

Egyetlen dologra szeretném felhívni a figyelmet, és egy dolgot szeretnék megkérdezni a minisztérium képviselőjétől:

Megtörtént-e a tartalmi szabályozás rendszerének és a kimeneti szabályozás rendszerének az összehangolása? Megtörtént-e az érettségi vizsgaszabályozás és a felsőoktatási felvételi szabályozás összehangolása? Mert, őszintén szólva, ennek a dolognak az alapján kétségem van a felől, hogy ezek a jogszabályok, amik ennek az egész mechanizmusnak a működtetésében a kulcsjogszabályokat jelentik, egyáltalán egymással köszönőviszonyban vannak. Szeretném egyetlen dologra felhívni a figyelmet. A múltkori OKNT-ülésem hosszasan volt a kerettantervi akkreditáció folyamatáról, hogy hogy lesz ez, mint lesz ez, ki fog akkreditálni, hol fog akkreditálni, ki fogja elfogadni - nem akarom felidézni, mindenki emlékszik. Egyszer csak azt olvasom a 3. oldalon, hogy tantárgyi akkreditációt fog végezni - meglepő módon - az OKÉV. Egyszer csak az OKÉV tantárgyi akkreditációt csinál az érettségi érdekében. Köszönőviszonyban van ez, mondjuk a tantervi szabályozási rendszerrel? Igen? Akkor jó lenne, hogyha ezt elmagyarázná nekem, mert, őszintén szólva, ezt a dolgot én nem értem. Valahogy azt gondolom, hogy itt egymásnak tökéletesen ellentmondó elemek zúdulnak rá majd az iskolákra, és az iskolák majd kapkodják a fejüket, és valószínű, ugyanúgy fognak érettségiztetni, mint tavaly - mert ez az egyetlen megoldás, mert azt tudják csinálni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. További kérdések, hozzászólások? Irén!

DR. VÁGÓ IRÉN: Azt gondolom, mindenképpen bele kell venni az OKNT közleményébe is, hogyha ezt mindenki támogatja, hogy hihetetlenül bonyolult ez a rendszer, és úgy gondolom, ilyen formában nem lenne célszerű rázúdítani az iskolákra. Hihetetlenül gyakran változtatjuk meg ezt a rendszert, amiről azt gondolom, hogy nagyon problematikus.

Most akkor én is egy kicsit szeretnék ebből kiragadni, és ez kapcsolódik az akkreditációhoz is. Mindjárt az első oldalon az van, hogy „tanulói igény esetén az iskola köteles megszervezni a középszintű érettségi vizsgát minden olyan tantárgyból, ami az ő helyi tantervében szerepel”. Ugyanakkor itt kimondjuk, hogy az érettségi akkreditáció költségeit állami költségvetésből kell fedezni. Azt gondolom, ezzel olyan kapukat nyitunk meg, és olyan kötelezettségeket vállalunk fel - pénzügyi és egyéb, szakmai kötelezettségeket -, amire nem biztos, hogy szükség van. Egészen extrém tantárgyak megjelenhetnek egy helyi tantervben, ennek gyakorlatilag semmiféle akadályja nincs, ugyanakkor ezek egyből érettségi tárgyként jelenhetnek meg, és kötelezettsége van az államnak, hogy ennek az akkreditációs költségeit fedezze. *(Juhász József: Ez nem így van!)* Ha én jól olvasom ezt a dolgot - de lehetséges, hogy nem.

A következő dolog, amit szeretnék kérdezni, az egy apróság. Abban az esetben, ha egy tanuló szabálytalanságot követ el az írásbeli vizsgán, itt mindenféle a), b), c) retorziók lehetnek. Megjelenik c) pontban az a retorzió, hogy a vizsgázót valamennyi vizsgatárgyból javítóvizsgára utalhatják. Ebben az esetben kérdezem, hogy miért van ez a drákói szigor. *(Dr. Szabados Lajos: Szerintem föbbe kellene löni. - Derültség. - Makkai László: Az túl humánus lenne.)* Ez teljesen abszurd, mert lehet, hogy addigra már másik háromból teljesítette is az írásbeli szintet, és mondjuk, ha a negyediken puskázott, akkor fogalmam sincs, hogy miért van ez.

Szintén kérdés, hogy miért került be az a passzus, miszerint az az érettségi írásbeli vizsga, ami nem a gyermeknek felróható okból halasztódott el, kiváltható szóbeli érettségivel. Néhány tantárgy esetében hihetetlenül problémásnak tartom, mondjuk egy idegen nyelvi érettségi, vagy egy magyar érettségi esetében, mert azt gondolom, hogy két szóbeli rész sem pótol egy írásbeli részt, ugyanis egész más képesség mérése folyik az

írásbelin, mint a szóbelin. Gondoljunk csak, mondjuk például a helyesírásra, amely angol nyelvnél vagy magyar nyelvnél önmagában is fontos.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Jóskát megkérem a válaszadásra.

JUHÁSZ JÓZSEF: Roppant kellemetlenül érzem magam, mert legfeljebb csak abban bízhatom, hogy az irodalomba bevonul az ember, mint valami groteszk színmű írója, és nem pedig mint egy értelmes vagy értelmezhető rendeletnek valamiféle összebarkácsolója.

Azt már elmondtam az elmúlt alkalommal is, hogy egy olyan valamit akarunk szabályozni, ami még nem volt, és számon kérjük egymástól azt, hogy majd mi lesz, amiről még nem tudjuk, hogy mi lesz. Ebből kellene kiindulni, hogy igen, kell egy szabályozásnak lenni, egy bonyolult szabályozásnak, és azért sokkal bonyolultabb szabályozásnak, mint eddig volt, mert eddig érettségit bonyolítottunk le, most pedig egy olyan érettségit akarunk csinálni, ami egyben felvételi vizsga is. Ez önmagában más rendszer, önmagában más minőség és más műfaj, és akár akarjuk, akár nem, figyelembe kell venni.

Ahogy haladunk előre, és mindig mélyebben és mélyebben szabályozunk, akkor derülnek ki olyan dolgok - egy ilyen konkrét eset is volt -, hogy hol a szabályzatban ennek a leírása, mit kell csinálni, ilyen probléma történt az érettségi vizsgán, és miért nincs benne a vizsgaszabályzatban, hogy most mi a feladata a vizsgabizottságnak, az igazgatónak, ennek, annak, amannak. Lehet, hogy ilyenkor mindig azt kellene mondani, hogy kérem szépen, van egy közoktatási törvény, van a közoktatási törvénynek számtalan végrehajtási rendelete, van egy vizsgaszabályzat, és tessenek értelmezni. Van egy felelős vizsgabizottság, és saját hatáskörben felnőtt ember módjára felelősséggel hozzanak döntést az ügyben. Csak példát mondok arra, hogy szankcionálni kell a vizsgán a különféle szabálytalanságokat, mert mióta világ a világ, ez mindig így volt. A 85-ös törvény ezt a szankcionálást differenciálás nélkül csinálta meg. Nem volt a), b), c) és d) pont, hanem azt mondta, hogy aki vétett, annak javítóvizsgát kell tennie. Soha annyi javítóvizsgás nem volt, mint az azt követő néhány évben, amikor sikerült visszacsempészni, hogy igen, azért a vétségeknél is vannak, vagy lehetnek súlyozások, és akkor mégiscsak van valami értelme annak, hogy az egyik gyereket csak azzal büntessük, hogy gyengébb osztályzatot adunk, a másikat csak azzal, hogy az egyik vizsgarészt nem fogadjuk el, és így tovább, és így tovább.

Az a gyanúm, hogy nagyon nehezen tudunk egy részletes szabályozástól elszakadni. Itt van például a másik fölvetett gondolat, a pontozás az egyes tantárgyakból, a pontozás a résztantárgyakból, ezek egymáshoz való viszonya, és az összesnek a felvételhez való viszonya. '97 óta háromszor változott a szabályozás. Ha bele vesszük azt, hogy a felsőoktatási felvételi most úgyszintén az érettségi vizsga alapján felvételi pontokat alakított ki, akkor az a negyedik szabályozás. Meg volt-e beszélve? Természetesen meg volt beszélve, és együtt csinálták a felsőoktatás azon szakembereivel azok, akik ezért voltak a felelősök, azok, akik úgy gondolták, hogy ez így a legjobb. Itt valóban nagyon sok szempontot figyelembe kellett venni. Figyelembe kellett venni azt, hogy kevés felsőoktatási intézmény igényel emelt szintű vizsgát. Nem tudjuk biztosan, hogy ennek ellenére a plusz pontokért hányan fognak majd mégiscsak emelt szintű vizsgát csinálni, és így tovább, és így tovább. Nem állítom, hogy ez lesz a legjobb és a legutolsó pontozási szisztéma, de 2005-re ezzel vágunk neki a rendszernek. Ezt tudjuk csinálni.

A próbaérettségén elhangzott, és egyáltalán már a múltkori megbeszélésen is elhangzott az adminisztráció túlbujánzása az érettségi vizsgán. Még egyszer azt szeretném mondani, hogy két funkciója van, és itt visszatérek a múltkori megbeszélésre, hogy kell-e célokat megfogalmazni. Lehet, hogy itt egy kicsit általánosan fogalmaz a szabályzat, de ilyen alapon azt is mondhatnám, hogy a közoktatási törvény alapelvei, amelyek a

közoktatás általános céljait fogalmazzák meg, azok se olyan nagyon konkrétan megfoghatók, mégis kell valami célkitűzés a vizsgaszabályzatban is, de a próbaérettségén a logisztikai rendszert is próbáljuk lemérni. Kétségkívül ez lenne a jó, de csak mondanám, hogy például nincs szóbeli vizsga a próbaérettségén, pedig kellene, hogy legyen. Mit tudunk lemérni? Például azt is mondtam, hogy rettenetesen félek attól, hogy egyáltalán hogy jutnak el a feladatok a központból, az agyból a gyerekekhez, hány lépcsőn rövid idő alatt, és pontosan, hiánytalanul, összetéveszthetetlenül, satöbbi, satöbbi. Óriási feladat, csak az a baj, hogy a próbaérettségi nem a teljes mennyiséggel dolgozik, hanem csak egy szelettel, amit sokkal könnyebb lesz esetleg megcsinálni, és ez bármilyen jól sikerül, nem biztos, hogy abból pontos következtetéseket lehet levonni a majdani éles érettségire. Bárcsak így lenne!

Az kétségtelen, hogy azt hiszem, az adminisztrációnál ott kell finomítani, ahol a legegyszerűbben lehet. Bonyolult papírjaink vannak, bonyolult kimutatásokat kell csinálni, és valóban ezt mind kézi, manuális eszközökkel, amire már tulajdonképpen azt mondhatnám, hogy illetlen ilyesmit mondani, de gondolom, hogy ebben tudunk és sikerül is valamit előbbre lépni.

Van-e költségbeclés? Van, amit már egyszer a különféle fórumok megtárgyaltak. Tudomásom szerint az Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpont 4,3 milliárd forintot terjesztett elő, mint igényt, de hogy ez ennyi lesz-e, nyilvánvalóan nem tudom megmondani, és nem is tisztem erről nyilatkozni. Nem tudom.

Hogy van-e értelme a vitának, bekerülhetnek-e ezek az észrevételek az anyagba? Minden olyan észrevétel, ami ésszerű, logikus, végrehajtható, biztos, hogy nem kerüli el a szerkesztők és a döntéshozók figyelmét. Megígérem, hogy minden javaslat úgy kerül be a végső megfogalmazásba, ahogy elhangzott, azt hiszem, az badarság, és nem is vállalható, hiszen ezeknek a szabályalkotásoknak alaptermészete, hogy rengeteg vitával, kompromisszummal, ezerféle érv figyelembevételével, meg néha hatalmi szó súlyával kell nézni, hogy végül mi kerül be egy végső szabályozóba, mi nem.

Mindennek ellenére úgy gondolom, hogy a szabályzat alapján lehet vizsgát szervezni. Most is van vizsgaszabályzat, ráadásul kettő: Gimnáziumi és Szakközépiskolai Érettségi Vizsgaszabályzat, sőt, ez a harmadik vizsgaszabályzat, amit egyidejűleg figyelembe kellett venni. Az iskolák jelenleg, körülbelül öt év óta, sőt, hat év óta, három vizsgaszabályzat alapján vizsgáztatnak, több-kevesebb - de én azt mondom, hogy több - sikerrel, és azért olyan jellegű gondok, amelyek a vizsgaszabályzat szabályaiból adódtak, lényegében nincsenek. *(Közbeszólás: most majd lesznek!)* Lehet, hogy igen, de nem lesz több, mint eddig volt.

Megtörtént-e a kimenet, a folyamat szabályozása, a kimeneten belül a szabályzat és a tartalom összehangolása stb.? Kérem szépen, ezt talán nem nekem kellene megmondani, hanem azoknak a kutató tömegeknek, azoknak a szakembertömegeknek, akik ezzel foglalkoztak, és évek óta ezt csinálják. Én gondolom, hogy igen, megtörtént, és ezen dolgoztak. Ezért van folyamat, és ezért van kimenet, és ezért beszéltünk sztenderdizációról, egységes követelményekről, és ezért egyezett bele a felsőoktatás, hogy az érettségi egyben a felsőoktatásba való belépés mércéje, lépcsője és mérése is legyen stb., stb. Ha úgy tetszenek gondolni, hogy ez nem történt meg, vagy ez nem jó, az óriási baj. Nem tudom, hogy akkor mit kell csinálni: akkor vissza kell menni a kályhához, és onnan kell újrakezdeni a dolgokat? Nehezen tudom elképzelni ezt.

Mindemellett nem tagadom, hogy hihetetlenül bonyolult a rendszer, és gyakran változtatjuk. Erről is beszéltünk már, hogy változtatjuk úgy, hogy még nem próbáltuk ki. Minden évben változik az érettségi vizsgaszabályzat. Változtattuk a majdani, 2005-ben hatályba lépő valamit, amit még egyszer sem próbáltunk ki. Mindig fikcióról van szó. Lebeg előttünk valami, amit a legjobb tudásunk és szándékunk szerint szeretnénk lebonyolítani, miközben még nem próbáltuk, nem tudjuk, hogy az előbbi elgondolásunk valóban azért volt-e rossz, mert rossz volt, és a mostani elgondolásunk jobb lesz-e igazán,

mint az előző volt stb. Nagyon nagy rizikó van ebben, és elismerem, hogy ez nagy hiba, de azt hiszem, hogy ezt vállalni kell.

Hogy tantárgyi akkreditációról beszél a vizsgaszabályzat? Miután tantárgyi vizsgák vannak, azt hiszem, hogy tantárgyi akkreditációról kell beszélni, hogyha vizsgaakkreditációról van szó. Érettségivel a követelményeket a tantárgyakba kell sűríteni. Azoknál is, amik kötelező tantárgyak, azoknál is, amik választhatók, és ebből kifolyólag abban is, amit kitalál majd valaki. Azzal egyébként mélységesen egyetértek, hogy nagyon nagy hiba lenne, hogyha az akkreditációnál elszabadulna a pokol, és mindenki a saját hobbiját vagy lázálmát szeretné érettségi tárgyként vizsgáztatni egy vizsgaszabályzatban. Ez nagyon nagy hiba lenne, de talán van fék ebben a vizsgaszabályzatban. Éppen ez a 70 százalék, amiről nagy vita folyt, mégis így foglalt állást az érettségi bizottság, hogy igen, mert ez legalább egy olyan mérce, mérték, ami megakadályozza a tárgyaknak a túlbujánzását. Ezért maradt benne - de van egy fizetési kötelezettség is, amit az akkreditáló köteles befizetni! Az aztán persze vita kérdése, hogy utána az államnak legyen-e felelőssége a tételkidolgozásban, a biztosításban, a vizsgalebonyolításban, vagy ezt is fizesse meg, aki megrendelte. Ebben még van vita.

Miért került bele, hogy esetenként a szóbeli vizsgával lehet az írásbeli vizsgát is kiváltani? Először is önmagában a közoktatási törvény 30. §-a szerint - amely éppen az előbb tárgyalt téma kapcsán a tanulók bizonyos körének kedvezményeket biztosít - ez az elv élhet. Ennek a logikája alapján gondoltuk azt, előfordulhatnak olyan kivételes, különleges és rendkívül ritka esetek, amikor a gyerek az írásbeli vizsgán valóban tőle távol álló ok miatt nem tud részt venni. Ebben az esetben két megoldás van: vagy még a vizsgaidőszakban az ő számára mindenáron egy külön írásbeli vizsgát rendezünk - nagy pénzért, aztán egy csomó szabályozási problémával, időpont stb. -, vagy pedig ilyen kivételes esetben megengedjük a szóbeli vizsga letételét.

Ha viszont a 41. §-t valaki figyelmesen elolvassa, láthatja, hogy nem minden esetben azonos értékű és azonos minőségű a szóban letett úgynevezett írásbeli vizsga. Éppen az idegen nyelvnél olvasható ez világosan, hogy egy írásbeli vizsgát nem lehet százszázalékosan kiváltani szóbeli vizsgával - nem is kapja meg azt a százalékot, nem is kapja meg azt a pontszámot, amit az írásbeli vizsgával megkapott volna. Azért ilyenre próbáltunk figyelni, és próbáltunk gondolni.

Mindezek után azt mondom, azt tudom vállalni és mondani, hogy természetesen nagyon vártuk ezt a nyolc pontot, és nagyon köszönöm a mostani észrevételeket is. Amit tudunk, amelyeket fontosnak és érdemesnek tartunk - nem mi, hanem majd azok a szakértők és azok a vezetők, akik a dologban döntenek, ők nyilvánvalóan meg fogják fontolni az itt elhangzottakat -, ha lehetséges, azok bekerülhetnek az érettségi vizsgaszabályzatába.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szeretném ezt lezárni. *(Liskó Ilona felé:)* Van még valami?

LISKÓ ILONA: Kikívánkozik belőlem két mondat.

ELNÖK: Mondd!

LISKÓ ILONA: Mintha itt valami félreértés lett volna. Nem abban kételkedem, hogy a minisztérium által a különböző törvénypasszusokban megfogalmazott szabályok egymáshoz illeszkednek-e. Nem erre vonatkozott a kérdésem, hanem arra, hogy ez a dolog szellemiségében hogyan illeszkedik a tantervi szabályozásba behozott reformeszközökhöz - az egész oktatási rendszer szabályozására vonatkozó liberális, egyszerűsítő, kompetenciaalapú, gyerekközpontú, az iskola önállóságát figyelembe vevő, pedagógusok szakmaiságára építő szemlélettel. Bocsánat! Én ennél bürokratikusabb szabályozást, már

elnézést kérek... Ez a bürokratikus szabályozás szellemiségében mond ellent mindazoknak, amik eddig az oktatás átalakítását célzó reformok keretében az OKNT elé kerültek. Tehát én egy szellemiségében, tartalmában nem illeszkedő dologról beszélek.

Ami pedig a konkrétumokat illeti, szeretném felhívni a szabályt meghozók figyelmét, hogy azt, ami a tantárgyi akkreditációról le van írva, egészen odáig, hogy az OKNT-nek külön számlája lesz, ahol mi pénzt fogunk kapni, bevételezni azért, mert itt tantárgyakat, tantárgyi követelményeket akkreditálunk - negyedik oldal -, ezt nem is értem. Hogy lesz ez megvalósítva? Ide majd befolyik a pénz, de a néptánc követelményeit nem tudom, hogy ki fogja akkreditálni a jelenlévők közül, és ide be fog folyni az OKNT kasszájába. Nem is tudom, hogy aki ezt kitalálta, hogyan képzei el.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Horn György!

HORN GYÖRGY: Én a bizottság álláspontját mondtam el, és több ilyen hozzászólás után összegyűlt bennem néhány olyan dolog, amit muszáj elmondanom. Az egyik az, hogy javasolnám azoknak, akik ilyeneket még nem csináltak végig, hogy vegyék a kezükbe. Itt most két olyan ember van, akiről tudom, hogy igazgatóként régóta csinál érettségit azokkal a szabályokkal, mióta én a pályán vagyok.

Az a kérdés, hogy túl bonyolult-e, vagy sem. Ez egy gyakorlatias kérdés, és éppen fordítva van, mint ahogy Liskó Ica mondja. Az a kérdés, hogy ezek valóban gyakorlatias módon megvalósíthatóak-e, és nem az, hogy elvileg hogyan viszonyul az egészhez. Ennél sokkal részletesebbek azok a szabályok, amiket a köznyelv GÉV-nek meg SZÉV-nek hív, ezerszer hosszabbak, vastagabbak, összetettebbek, és évtizedek óta így működik a rendszer. Tehát itt nem arról van szó, hogy most túlbonyolítjuk, hanem arról van szó, hogy jó-e, mert tényleg ez a kérdés.

Az tényleg kérdés, hogy például a külső belépő szereplők, a vizsgaközpontok hogyan fognak majd viszonyulni az egyébként tradicionálisan bejáratott, működő rendszerhez. Az valóban kérdés, hogy az egyetemek, ahol megváltozott az eljárás metódusa, hogyan tudnak majd ehhez fogadókészen viszonyulni. Ezek valóban konkrét, gyakorlatias szabályozási kérdések. Semmi közülük nincs azokhoz az elvekhez, amiket elmondtál, mert azt gondolom, hogy ez egy nagyon egyszerű eljárási metódusi kérdés. Az a probléma, hogy nem tudjuk, hogy milyen lesz. Ez tényleg egy nagyon súlyos probléma.

Nem tisztem védeni az Oktatási Minisztériumot, nem is akarom, de az tényleg egy dilemma, hogy akkor, amikor ez a dolog elindul, hányféle esetet lehet előre megelőlegezni, és hányat nem. Nyilván ez egy konfliktusos eljárás, és valóban az fog történni, amit mondtál, hogy a rendszer minden ilyen konfliktusra a tradicionális válaszait fogja megadni. Szerintem ez egy helyénvaló mechanizmus. Ez az egyik.

A másik az akkreditáció. Azt gondolom, hogy itt a kimeneti szabályozás elve az, hogy standard, egységes érettségi legyen, ahol a kimenet és a bemenet egyszerre történik. Erre kell szabályozási technikákat csinálni. Ez nem egy pedagógusi autonómiát és így tovább figyelembevevő rendszer, hanem ez egy állami vizsga, de ha egyszer a törvény definiálta; azt meg lehet vitatni, hogy helyénvaló-e, hogy Magyarországon magyarból, történelemből, matematikából és élő idegen nyelvből vizsgázni kell - ez minden másra is igaz. Azzal egyetérték, hogy lehet, hogy ez baj, de ennek nincs köze a 100-ashoz, hanem annak van köze, hogy a rendszerszerű működésben ez így van definiálva, hogy a tartalmi szabályozás, az odavezető út fejlesztési feladatokból... Most nem megyek vissza a kerettantervekhez. A kimenetet viszont a törvény definitíve tantárgyakhoz rendelte.

Azt gondolom, hogy az a dolgunk, és nekünk, az OKNT-nek is, hogy azt kell megnézni, hogy vagy a törvény módosítását kell kezdeményezni, ez az A-változat, vagy pedig azt kell felvetni kérdésként, hogy ez a dolog mennyire működik a törvény alapján. Én úgy látom, hogy ez egy működőképes rendszer, beleértve azokat a kritikákat is, amelyek itt elhangzottak. Egyetérték azzal, hogy a szóbelit, írásbelit meg kell oldani, és

felvethető gyakorlatias kérdések száza van, amit egyesével végig kell gondolni, de nem hiszem, hogy az a megoldás itt, hogy most végigvitatjuk azt az általános dilemmát, amit nem oldottunk meg, a hatalom meg megoldotta egyféleképpen. Vagy azt mondja az Országos Köznevelési Tanács, hogy mivel az elvekkkel sem ért egyet egészen, a továbbiakban nem működik együtt ennek a gyakorlati megvalósításában sem - ez egy változat, ezzel nem értek egyet, de ez egy változat -, vagy pedig elfogadja az axiómákat, azt, hogy a törvény ezt szabályozza, ezek vannak benne, és azt kérdezi meg, hogy az megvalósul-e ebben - többé-kevésbé, sok esetben kevésbé, de úgy látom, hogy igen. Egyetértek azzal egyébként a gyakorlatias ügyek vagy a próbaérettségi kapcsán, hogy szerintem is úgy, ahogy van, az egész logisztikai rendszert egyben végig kell gondolni, akár még azt megelőzően is, ahogy megjelenik.

Tehát ezt még egyszer végig kell gondolni, mert itt egy csomó apróság van, mondjuk a kódszámokra vagy a csoportbesorolásokra, szintenkénti elkülönítésre egy adott helyen, diákok utaztatására, gondolkodok, és így tovább.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szeretném tényleg lezárni, mert azt hiszem, hogy itt egy oktatásmodernizációs vitát lefolytatni semmi értelme nincsen, nem oda vezet, nem erről szól az egész. Ráadásul az egész oktatásmodernizáció folyamata 2004-ben a NAT bevezetésével felmenő rendszerben fog majd elindulni, és a 2005-ös érettséginek ehhez nincs köze. Tehát nem gondolom, hogy erről kellene itt most vitát nyitnunk. Csak és kizárólag a 100-as rendelettel kapcsolatos dolgokról kellene beszélni. Ha ezzel kapcsolatban van még valakinek mondandója, akkor azt kérem, de ne kezdjük el nézni most mondjuk a műveltségi területeket, mert ennek semmi köze a 2005-ös érettségi vizsgához.

Irén!

DR. VÁGÓ IRÉN: Azt gondolom, hogy nem kívánjuk szabotálni, és tudomásul vette az OKNT, hogy mi a javaslatunk a kétszintű érettségivel kapcsolatban. Ennek a szabályzatnak a javítására hangzottak el szerintem észrevételek.

Az összehangoltsági problémákat is csak azért feszegetjük, hogy ne kelljen, mondjuk egy év után újraszabályozni a dolgokat a többfajta kerettanterv belépése kapcsán.

Összehangolás. Az előző ülés témája volt a tanulmányi verseny. Kérdezem, hogy a 2003/2004-es tanulmányi versenyeket a szerint írták-e ki, ami itt szabályozásként megjelenik a 41. paragrafusban: versenykiírás határozza meg, hogy a tanulmányi verseny döntőjében elért helyezése után hány tanuló kaphat emelt szintű, és hány tanuló kaphat középszintű érettségi vizsgát. 2005-ben fognak olyan gyerekek érettségizni, akik idén meg jövőre részt vesznek.

Azt gondolom, hogy amiket konkrét kérdésként fölvettem, elég nagy súlyúak a gyerekek védelme tekintetében, és eléggé szakmaiak a szóbeli-írásbeli vizsga kérdésében.

Annak ellenére, hogy támogatjuk vagy elvetjük ezt az egész dolgot, én például szeretném, hogyha arról a két kérdéstről állást foglalna az OKNT, hogy ki akarjuk-e irtani azt a gyereket, aki egy írásbeli vizsgán valamit csinált, illetve szakmailag támogathatónak tartjuk-e azt, hogy - természetesen nem a fogyatékosoknál, nem a részképesség-zavarosoknál, hanem a teljesen normál esetben - kiváltható legyen, még ha alkalmilag is az írásbeli a szóbelivel.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Jóska, válaszolja, légy szíves, a felvetett kérdésekre.

JUHÁSZ JÓZSEF: A tanulmányi versenyekre azt tudom válaszolni, hogy nem jelent még meg a 2004-es versenykiírás. A tanév rendjéről szóló rendeletben csak a felsorolása jelenik meg a tanulmányi versenyek egy részének, ami nem pályázati úton kerül kiírásra, és egyben ez a vizsgaszabályzat ösztönöz is arra, vagy elvárja a versenyt

meghirdetőtől, hogy így hirdesse meg a versenyt - ami egyébként az OSZTV-versenyeknél már évtizedes gyakorlat.

DR. VÁGÓ IRÉN: Ez nem lehet! Eddig nem volt emelt szintű érettségi! Én arra vagyok kíváncsi, hol határozódik meg, nem ami ezután következik, hanem a 2003-2004-es tanévre.

HORN GYÖRGY: Gondolom, sehol.

JUHÁSZ JÓZSEF: A másik, hogy akkor tessenek állást foglalni, hogy ha egy gyereknek valami problémája volt az írásbelin, akkor mi legyen a sorsa a továbbiakban.

NAGY JÓZSEF: Újra kell írásbeliznie.

JUHÁSZ JÓZSEF: A következő vizsgaidőszakban természetesen tehet írásbelit abból a tantárgyból. Nem lesz érettségije, nem mehet sehová tovább - és így tovább.

NAGY JÓZSEF: Egy év múlva majd felvételizik.

JUHÁSZ JÓZSEF: Egy év múlva felvételizik. *(Zaj, közbeszólások.)*

HORN GYÖRGY: Arról van szó, hogy valaki, önhibáján kívül... *(Közbeszólások.)*

NAGY JÓZSEF: Visszaélésről beszélünk.

ELNÖK: Próbáljuk egy kicsit ezt mederben tartani!

Vágó Irén részéről két kérdés vetődött föl. Ebben állásfoglalás kellene.

Különbén az egész törvénnyel kapcsolatosan szeretném mondani, hogy lesz lehetőség, hogy állásfoglalást tegyünk, és természetesen közleményt is fogunk kiadni, de nekünk ebben változatlanul nincs egyetértési jogunk. Tehát azt tudjuk, hogy meddig terjed az OKNT hatásköre e tekintetben.

Az alapvetően felvetődő probléma - és akkor erről szavazást szeretnék -, hogy az írásbeli vizsgán történt szabálytalanság esetén - itt nem önhibáján kívüli dologról van szó, hanem szabálytalanság esetén - milyen módon, milyen retorzió következzen be. Az első variáció, a maximális retorzió az, hogy abból a tantárgyból kelljen javítóvizsgát tennie a tanulóknak.

DR. VÁGÓ IRÉN: Mondjuk be a pontot! A 29. § (3) pontja, és annak is a c) jelű pontját szigorították még tovább.

ELNÖK: A 29. § (3) pontja szerint, ha a vizsgázó szabálytalanságot követ el, a vizsgabizottság a cselekmény súlyának mérlegelésével a következő döntést hozhatja: a) a vizsgakérdésre adott megoldást részben vagy egészben érvénytelennek nyilvánítja, és az érvénytelen részt figyelmen kívül hagyva értékeli a vizsgateljesítményt. Azt gondolom, hogy ez korrekt, ez maradhat, nincs gond. A b): az adott vizsgatantárgyból a vizsgázót javítóvizsgára utasítja. Ez is korrekt, nem kell változtatni.

A c): a vizsgázót valamennyi vizsgatantárgyból javítóvizsgára utasítja - ezt tartjuk túlzottan erősnek.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Bocsánat! Lehet, hogy egyedül vagyok vele, de én el tudok képzelni olyan esetet, amikor kifejezetten olyan dolgot csinál a gyerek, ami minősíthetetlen. *(Nagy József: Agyonütötte a felügyelőtanárt.)* Nemcsak arról van tehát

szó, hogy puskázott. Bármilyen előfordulhat. Szerintem jó így a szabályozás, hogy „a körülmények gondos mérlegelésével”. Hülye francia filmek, meg egyebek jutnak eszembe, hogy robbantgat, meg nem tudom, mi mindent csinál, hogy a vizsgát lehetetlenné tegye. Ha már szabályozunk, miért nem gondolunk ilyenre is? Bizzunk már annyira a pedagógusokban, hogy azért, mert elővett egy szöveggyűjteményt, és puskázott, nem fogják az egész érettségét javítóvizsgára utasítani, tetejébe van fellebbezési joga, tehát van egy második szűrő...

JUHÁSZ JÓZSEF: Nem beszélve arról, hogy ez benne volt a GÉV-ben és a SZÉV-ben is, évtizedek óta.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Én ezt, azzal is, hogy sose forduljon elő ilyen c)-típusú döntés, de én ezt...

LISKÓ ILONA: Hogyha robbant, az más kategóriába esik, más szervek bírálják el, hogyha a gyerek felrobbantja az egész iskolát. Ez nem pedagógiai kérdés.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Lehet, hogy rossz volt a példa, de miért ne lehet ezt rábízni a vizsgabizottságra?

LISKÓ ILONA: Nem kell mindent megismételni azért, mert ő egy tárgyból puskázott. *(Közbeszólások.)*

DR. VÁGÓ IRÉN: Erről fogunk szavazni!

HORN GYÖRGY: Tizenkét fős vizsgabizottság van ott, elnököstül, mindenestül!

ELNÖK: Egy kis türelmet és figyelmet kérek! Szavazásra tenném fel a kérdést. Ki az, aki úgy gondolja, hogy a 29. § (3) bekezdésében az a), b), c) változat az így leírt módon maradjon? Ez az egyik alternatíva. A másik, hogy a c)-t vegyük ki ebből. Erről kell szavazni, ugye?

LISKÓ ILONA: Nem ki kell venni, hanem azt kell mondani, hogy abból a tantárgyból kell neki... *(Közbeszólások: Az a b)!*

ELNÖK: Ica, ide le van írva világosan: a, b, c. A c)-ről van szó, az ellen tiltakozott Irén, hogy a c) ne maradjon benne. Az a), b) maradjon, a c) ne maradjon benne. Ez egyértelmű?

Ki az, aki úgy gondolja, hogy maradjon változatlanul, ahogy az előttünk lévő jogszabálytervezetben van? Kérem, kézfeltartással jelezze, aki igen! *(Szavazás. - 6)*

Ki az, aki úgy gondolja, hogy a c) pont kerüljön ki ebből? *(Szavazás. - 4)* Ki tartózkodott? (3) Marad, köszönöm szépen.

Volt-e valami, amiről még szavaznunk kellene?

HORN GYÖRGY: Egyesével akkor szavazhatunk. Nekem például az volt a javaslatom, hogy a tanulmányi versenyek ne legyenek érettségét kiváltók egyáltalán. Ha egyesével szavazunk, akkor ez volt egy ilyen...

ELNÖK: Ez volt egy ilyen nagyon...*(Liskó Ilona: Nem érdemes egyesével szavazni.)* Én nem gondolnám, hogy egyesével szavazzunk meg. Én azt a javaslatot tenném, hogy a minisztérium fontolja meg az itt elhangzottakat, és ennek alapján döntsön. De azért lesz még egy-két olyan dolog, amire felhívni a figyelmüket.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Ha már Horn György a tanulmányi versenyeket említette, ajánlanám megfontolásra a pluszpontok végiggondolását, ami sokkal racionálisabb, sokkal helyesebb, mint a teljes érettségi kiváltása. Azt hiszem, ér némelyik OKTV is annyi pluszpontot, mint esetleg egy közepes emelt szintű érettségi. Ezt kellene végiggondolni. Akkor megmaradna a tanulmányi versenynek a motiváló ereje, ami azért - tegyük hozzá őszintén - fontos a diákoknak. Nem volna jó kihúzni.

LISKÓ ILONA: Az a probléma, Rózsa, hogy ha a pluszpontokat a felsőoktatásban nem veszik figyelembe, akkor minek szerez a gyerek pluszpontokat. Ezt próbáltam mondani, hogy nincs összeegyeztetve. Pillanatnyilag egy gyerek elmegy érettségizni, de nem tudja, hogy neki az a pluszpontja, amit a közoktatás ad, a felsőoktatásban mit ér.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Én nem felvételi pluszpontban gondolkodtam, hanem az érettségi eredményében fel lehetne tüntetni, hogy plusz ennyi pont az OKTV...

ELNÖK: Mit szólnátok ahhoz a megfogalmazáshoz, hogy „kérjük az Oktatási Minisztériumot, hogy az országos szakmai tanulmányi versenyek és az országos középiskolai tanulmányi versenyek jutalmazásánál vegye figyelembe a tanulók motiválását, és a plusz erőfeszítéseket valamilyen módon az érettségi vizsga eredményében jelenítse meg”. Csak ebben benne van, hogy vagy így csinálja, hogy emelt szintnek számítja be, vagy plusz pontszámot ad.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Ezt végig kell gondolni, nem lehet improvizálni. *(Zaj.)*

ELNÖK: Tényleg nem gondolnám, hogy pontonként kellene szavazni. A közleményben mindenképpen azt szeretném megjeleníteni - ez volt az általános érzésem, szóljatok, ha nem így van -, hogy igen nagy változások ezek az érettségi vizsga rendszerében, és ezért aggályosnak tartjuk, mert nagyon bonyolult a rendszer. Amennyiben mód van rá, egyszerűsíteni kellene a próbaérettségi tapasztalatainak figyelembevételével mind tartalmi, mind pedig szervezési, logisztikai tekintetben. Azt gondolom, hogy körülbelül erről van szó. Az még hozzátartozik, hogy minél hamarabb meg kellene jelentetni a rendeletet, mert az intézmények ezt várják. Lezárható ez így? *(Nincs ellenvetés.)* Köszönöm szépen.

Összesen tíz percünk maradt az utolsó napirendi pontunkra, amit azért tíz perc alatt alapvetően nem fogunk tudni befejezni, de mondjuk húsz perc alatt talán igen. Ehhez a napirendi ponthoz Polinszky Mártát hívtuk meg szakértőként.

LISKÓ ILONA: Kaptunk ehhez írásos anyagot?

ELNÖK: Nincs írásos anyag, semmi sincs hozzá. Egy rövid emlékeztetfelidézést tartanék addig, ameddig Márta megérkezik. A kerettantervek jóváhagyásának rendjét két menetben tárgyalta az Országos Köznevelési Tanács. Első körben azzal a felhatalmazással folytattuk a tárgyalást az Oktatási Minisztérium képviselőjével, hogy az első körben felmerült problémákat még próbáljuk egyeztetni, és a lehető legjobbra próbáljuk tenni ezt a rendeletet. Ebben az OKNT elnöke, alelnöke mellett Hoffmann Rózsa is részt vett, és úgy tapasztaltuk az utolsó OKNT ülésünkön, hogy jó nem lett, de azért jelentős mértékben javult a kerettantervi rendelet.

A jóváhagyásban az OKNT helye és szerepe eléggé egyértelműen tisztázódott. Úgy foglaltunk állást, hogy az OKNT bizottsága egy bizottságot hoz létre, amelybe az Országos Köznevelési Tanács három tagot delegál. Összesen 7 tagú lesz ez a bizottság, amelyből három tag az OKNT részéről lesz majd, és a további négy tagból egy a Magyar

Tudományos Akadémia delegáltja lesz. Meg is kaptuk Vizi E. Szilveszter elnök úrtól a javaslatot, hogy kit delegál a Magyar Tudományos Akadémia. Tehát három OKNT-tag és egy akadémiai tag lesz, ezen túlmenően pedig az illetékes minisztériumokat is nevesítettük ebben a rendeletben, a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztériumot, a Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztériumot, továbbá a kamarák képviselőit. Így lesz tehát a hét fő a bizottságban.

Közben az Oktatási Minisztérium egy pályázatot írt ki a kerettantervek megvalósításának elkészítésére azért, mert az OM-nek kötelezettsége kerettanterveket adni, biztosítani a Nemzeti Alaptantervhez illeszkedően, ahhoz, hogy az iskolák ennek alapján a helyi tanterveiket meg tudják csinálni. A helyi tanterveket viszont az általános iskoláknak el kell készíteniük, mondjuk április 15-ig, vagy legkésőbb júniusig, de a fenntartó ezeket korábbi időpontra is hozhatja, például április 15-e a legkorábbi időpont. Tehát magyarul, a kerettanterveknek néhány napig rendelkezésre kell állniuk ahhoz, hogy az iskolák dolgozni tudjanak, ezért a munka rettentően sürgős.

Egyrészt az OKNT-nek kötelessége, joga, lehetősége, de inkább azt mondanám, hogy kötelezettsége az egyetértési jog gyakorlása, hiszen a törvény e tekintetben az OKNT-hez egyetértési jogot delegál. Ez azt jelenti, hogy a miniszter az OKNT egyetértése nélkül nem adhat ki kerettantervet. Ha nem ad ki kerettantervet, akkor nincsenek helyi tantervek, szóval ez egy eléggé zürzavaros história, az idő viszont rettentően megy.

Polinszky Mártát arra kértük, hogy adjon tájékoztatást arról, hogy hogyan áll a pályázat. Lejárt a határidő. Mennyi kerettanterv érkezett? Hogy áll a szakértőkkel való bíráltatás? Milyen bírálati szempontok alapján bíráltak a szakértők? Mindezek előtt még elmondanám, hogy gondolkodjunk el azon egy kicsit, hogy kik tudnának részt venni ebben a munkában. Demokratikus módon delegálná első körben az Országos Köznevelési Tanács azt a három tagot ebbe a bizottságba, tudniillik az az elképzelésünk, hogy egy hónap múlva, tehát a következő, a március 11-i OKNT-ülésem gyakorolná az OKNT az egyetértési jogát. Ehhez kell a bizottság szakmai véleménye. Ők előterjesztenék, és mi a már megszokott módon egyetértünk, vagy nem értünk egyet azokkal a dolgokkal, amelyeket élénk hoznak.

Körülbelül ez lenne a menetrend. Ez azt jelentené, hogy megkapná a bizottság, illetve minden OKNT-tag a kerettanterveket, a bizottság számára természetesen kellő idő lenne, kellő infrastruktúra állana a rendelkezésre ahhoz, hogy részt tudjanak venni ebben a munkában. Ennyit mondtam volna előljáróban, hosszú bevezetéképpen.

Márta, légy oly kedves, ismertesd a helyzetet!

POLINSZKY MÁRTA: Tisztelettel köszöntök mindenkit. Engedjék meg, hogy bemutassam Egri Juditot, aki annak az akkreditációs irodának a vezetője, amelyik az egész pályázatot a PTMIK részéről lebonyolította.

December végén kaptuk meg azt a feladatot, hogy ezt a pályázatot lebonyolítsuk. Először tartalmi szakértőket kerestünk, és OKÉV-től kaptunk háromszázvalahány szakértői nevet. Ezek közül azon az alapon választottunk ki 78-at, hogy a tantervi szakértői képzettségét vagy az OKÉV-nál szerezte meg, vagy valamelyik felsőoktatási intézményben, emellett fontos, hogy közoktatási intézményben dolgozzon, és rendelkezzen tantárgyi szakértői képzettséggel is. 78 ilyen embert találtunk, és ebből 51-en fogadták el a munkára való felkérést. Egy felkészítést szerveztünk számukra január végén, amely felkészítést részben Vass Vilmos tartotta, részben pedig Friss Péter a minisztérium részéről. Vass Vilmos a NAT és a kerettanterv kapcsolatáról, Friss Péter pedig a kerettantervi jogszabályok környezetéről tartotta a felkészítést, Egri Judit pedig a technikai lebonyolításról tartott egy rövid bevezetést, majd utána ezeknek a szakértőknek lehetőségük volt arra, hogy az utána lévő fórumon kérdéseket tehettek fel az előadóknak.

Január 31-e volt a kerettantervek benyújtásának határideje. Húsz darab kerettanterv érkezett be - a lista itt van, bárkinek a rendelkezésére bocsátom -, és ebből három volt

olyan értelemben formai hibás, hogy nem a pályázati kiírásnak megfelelően adták be, hanem csak egy területre, és nem a teljes vertikumra. Ezeket automatikusan kizártuk. Ezután Friss Péter és Egri Judit átnézték a beérkezett tanterveket, és összepárosították a megfelelő szakértőkkel, hogy megfelelő képzettséggel, végzettséggel rendelkezzenek, mert például volt gyógypedagógiás, ide gyógypedagógiai szakértőt sikerült találni, satöbbi, satöbbi, tehát ezt a munkát ők végezték el.

A szakértők a véleményeiket a tegnapi és a mai nap folyamán juttatják el az irodának. Most nem vagyunk ott, a tegnapi állapotot tudom mondani, az pedig az, hogy tíz tanterv véleménye érkezett meg. Minden kerettanterv két szakértőhöz került elbírálásra. A bírálati szempontokat az Oktatási Minisztériumtól, Friss Pétertől kaptuk, aki tudomásom szerint a bírálati szempontok kapcsán egyeztetett OKNT-tagokkal. Erről többet nem tudok. Tehát a bírálati szempontsört a minisztérium bocsátotta rendelkezésünkre. Tudomásom szerint Zsuzsa letöltötte a honlapról - nem tudom, hogy kiosztásra került-e. (*Kosinszky Zsuzsa: Nem.*) A honlapon megtalálható tehát, és mindenkinek a rendelkezésére tudjuk bocsátani a kerettanterveket három példányban, papíron, de azért cédén is be kellett nyújtani, tehát lehetőség van arra, hogy cédén mindenkinek a rendelkezésére bocsássuk.

Ennyit tudok a lebonyolításról mondani. A szakértők több kategóriában véleményezhették az anyagokat. Az egyik kategória az volt, hogy teljes terjedelmében megjelentetésre, tehát ajánlott tantervnek javasolja. A másik kategória az volt, hogy kihirdetésre - tehát ezek a törvényi kategóriák voltak -, és a harmadik, ha nem javasolják egyiknek sem.

A szakértők hibalistát készítenek a kerettantervekről, ez is elektronikus formában érkezik hozzánk, tehát cédére rakva ezt is el tudjuk juttatni bárkinek, aki kéri. Gondolom, elsősorban a bizottsági tagoknak. Az idő sürgetése miatt az lenne célszerű, hogyha első körben azokkal foglalkoznának, ahol mind a két szakértő az ajánlottként való megjelentetést javasolja, de természetesen mindenki számára minden rendelkezésre áll, és ebben mi segítséget tudunk nyújtani.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Azt szeretném mondani, hogy a bírálati szempontokkal kapcsolatosan az OKNT előtt egyfajta változat volt. Mi azt nem tartottuk még jónak, több kifogás merült fel. Itt most Kosinszky Zsuzsa letöltötte az OM honlapjáról a bírálati szempontokat, tehát megvan, megtekinthető, itt van egy példány nálam. Látom, hogy ez nem az, mint ami nálunk volt decemberben, tehát ez már más. Gondolom, hogy az észrevételek alapján átdolgozott, de az én információim szerint OKNT-tagokkal ebben nem történt egyeztetés - legalábbis én nem tudok róla -, csak az a fajta egyeztetés, legalábbis véleménycsere volt, amit mi megkaptunk valamikor, lehet, hogy a januári ülésünkön.

NAGY JÓZSEF: Megkaphatjuk most?

ELNÖK: Szerintem minden további nélkül. Egy példány van.

KOSINSZKY ZSUZSA: Sokszorosítjuk.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: A listát nem kaphatnánk meg?

POLINSZKY MÁRTA: De, itt van nálam.

ELNÖK: Akkor a listát is. Ahogy láttam, Liskó Icának volt, aztán Rózsa következik. Parancsolj!

LISKÓ ILONA: Tulajdonképpen nem kérdés, csak a Márta szövegében...

DR. HOFFMANN RÓZSA: Bocsáss meg, csak mielőtt Zsuzsa elmegy - ne haragudj, Ica -, bírálati lapot nem hoztál magaddal, Márta? Engem az is érdekel. Amivel a szakértők dolgoznak, ahol a konkrét kérdések vannak. Mert ha hoztál, kérem, hogy másoljuk azt is.

POLINSZKY MÁRTA: Az a helyzet, hogy én annyira váratlanul kerültem ide, hogy elnézést kérek, ha nem vagyok eléggé felkészült, de fél tizenegykor jött a telefon, hogy nekem ma ide kell jönnöm. Elnézést!

KOSINSZKY ZSUZSA: Nincs a honlapon?

EGRI JUDIT: Megyek, és megpróbálok segíteni.

ELNÖK: Ica?

LISKÓ ILONA: Amit most Márta mondott a kerettantervek minősítésére vonatkozóan, nem tudom, hogy nyelvbotlás volt-e, de nem egészen stimmel azzal, amit mi utoljára törvényszöveggént elfogadtunk.

Tulajdonképpen háromféle minősítés létezik a szerint, amit annak idején elfogadtunk: Az egyik a szakmai szempontból elutasított tanterv - és ez lenne jó, ha a pályázatok során is ez érvényesülne. A másik a szakmai szempontból elfogadott tanterv. A harmadik pedig az ajánlott tanterv. Tehát nem ajánlott és kihirdetett között van itt különbség, hanem szakmailag elfogadott és ajánlott között van a különbség. A miniszter egyéb szempontokat is mérlegelhet, amikor ajánl valamit - például oktatáspolitikai szempontokat, nemcsak szakmait. Attól az szakmailag még lehet elfogadott, de a miniszter úgy gondolja, hogy miután ezt összesen két-három iskola használná, mert olyan perifériális dolgok vannak benne, ő nem ajánlja, mert nincs annyi potenciális fogyasztó.

Az lenne jó, hogyha a pályázatnál, amikor bírálják, már ez érvényesülne.

POLINSZKY MÁRTA: Hadd mondjam, hogy én ebbe a kerettantervbe is belecsöppentem. Megpróbáltam a törvényszövegnek is utánanézni, és Friss Péter, mint az OM képviselője, mutatta az irányt. Mi tulajdonképpen lebonyolítók voltunk. Ő azt mondja - és valóban, a törvényben így szerepel -, hogy vannak olyan kerettantervek, amiket a miniszter ajánl, és teljes terjedelmében kiadja, és van olyan, amit csak kihirdet. Ebben az esetben egy határozatot hoz, amiben azt mondja, hogy ez egy szakmailag elfogadott kerettanterv, de nem kerül teljes terjedelmében nyilvánosságra, hanem a szerzőé marad.

Mivel a bírálati szempontokat, meg mindent az OM-től kaptunk, ezeket a kategóriákat is az OM-től kaptuk.

LISKÓ ILONA: Ez törvénytervezet. Meg kell nézni a szöveget, hogy mi szerepel, és annak értelmében kell használni. Ne a Friss Péter tájékoztatását, hanem a papírt nézzétek meg, és úgy használjátok.

POLINSZKY MÁRTA: Ő adta a papírt.

LISKÓ ILONA: Ez törvény.

ELNÖK: Rózsa!

DR. HOFFMANN RÓZSA: Emlékezetem szerint a decemberi, de lehet, hogy a novemberi ülésen - a jegyzőkönyvben meg kell nézni -, de talán a jelen lévők jobban emlékeznek rá, az OKNT egyetértett abban, hogy mi mint testület a kerettantervekkel

kapcsolatban elegendő, hogyha a szempontrendszer jóváhagyásában érvényesítjük a jogainkat, mert hiszen a huszonhárom fős testület egyébként képtelen lesz arra, hogy az összes kerettantervet átbogarássza, és arról szavazzon: ezt a jogot átadja majd annak az akkreditációs testületnek, amelynek most nem is tudom pontosan, mi a hivatalos neve, ahová delegálunk. Mi tehát a testületi jogainkat legerőteljesebben a szempontrendszer jóváhagyásában érvényesítjük.

En örülök, hogy itt van ez a szempontrendszer, de arra szeretnék utalni, hogy nekünk ezt jóvá kell hagyni, mert csak ennek alapján működhet bármiféle testület. Így határoztunk korábban. Ezt tartanám a mai tanácskozás hátra lévő pár perce feladatának, hogy erről a szempontrendszerrel beszéljünk, és vagy kimondjuk rá az igent, vagy nem, mert utána az általunk delegált embereknek - legyenek azok bárkik - ennek alapján kell tevékenykedni.

En azért kérdeztem - és örülnék, ha Judit elő tudná keresni -, mert a szempontrendszer a tapasztalataim szerint eléggé üres halmaz, ha nem látjuk mellette a bírálati lapot. Miután ilyen tevékenységet csináltam korábban, tantervi akkreditációnál, ezt erre alapozva merem mondani. Jóhiszeműen csak ezek ismeretében lehet arról nyilatkozni, hogy jó, akkor megbízom az OKNT nevében akár az OKNT tagját, akár az OKNT-n kívül lévő embert, hogy ennek megfelelően járjon el, és nem a saját szubjektív részítélete alapján.

ELNÖK: Gyuri!

HORN GYÖRGY: Köszönöm szépen. Egyrészt maradéktalanul egyetértek Rózsával, másrészt három szempontot fölvetnék.

Az egyik, hogy elhangzottak dátumok az elején, alelnök úr bevezetőjében. Az a lényege az, hogy anno, amikor meghirdettük, vitattuk. Volt egy ilyen rapid folyamat, ahol megjelent tizenhét kerettanterv. Még azt is vitattuk, hogy az lehet-e műveltségterület, vagy egész iskola legyen - tehát itt volt egy ilyen vita. Azt javasolom, hogy ezt a dilemmát éppen e miatt a rapid folyamat miatt úgy oldjuk fel, hogy egyrészt támogatom azt, hogy beszéljük meg ezeket a szempontokat, másrészt viszont ebben az esetben, ebben az első esetben, ha ez tényleg sürgős, akkor az általunk ebbe a még nem létező akkreditációs testületbe delegált három emberrel együtt mégiscsak jöjjön ide március 11-ére a javaslat, mert azt mondom, hogy ma nem fogjuk tudni végigvitatni olyan érdemben - pláne a szakértői szempontrendszert -, tehát ezekről együtt döntsünk márciusban.

Noha az egészszel egyetértek, ebben az első esetben azt javasolom, hogy jöjjön ide mind a 17, és most azt beszéljük meg, hogy hogyan tetszik ez, mert ezt már egyszer meghirdettétek. *(Dr. Trencsényi László: Meg is csinálták.)* Arról nem is beszélve. A meghirdetésben a szempontrendszer rajta volt az interneten. *(Polinszky Márta: Igen, ezt akartam mondani.)*

Az az egyetlen megoldásunk van, hogy megvizsgáljuk ezeket a szempontokat. Nagyon egyetértek azzal, hogy az eljárás úgy történjen, ahogy Rózsa mondta, de ebben az esetben azok, akik ennek a tagjai lesznek, a szakértői vélemények, a saját álláspontjaik és a vizsgálat alapján egy olyan előterjesztést hozzanak, amibe minden tag belenézhet, noha a későbbiekben ezt nem kellene gyakorolni. *(Liskó Ilona: Miért kell gyakorolni?)* Azért, mert a szempontokat nem beszéltük meg. *(Zaj. - Liskó Ilona: Ez egy bizottság, és megbízzuk őket.)* Én sem a bizottsághoz, sem ehhez nem ragaszkodom. Csak azt mondom, hogy ha idetennének elem egy szempontrendszert, akkor... Szerintem arról beszéljünk, hogy kik legyenek a tagjai. *(Zaj.)*

ELNÖK: Azt szeretném mondani, hogy mivel nincs rendelet, nincs hatályos jogszabály, ezért ennek a szellemében tudunk csak eljárni, de a szerint biztosan nem. Nemcsak azért, mert nincsen, hanem azért sem, mert idő sincsen. Abban Rózsának teljesen

igaza van, hogy a szempontrendszert szerette volna az OKNT magához vonni, de ezt itt most nem tudjuk megtárgyalni, és jóváhagyni sem fogunk tudni egy kétoldalas szempontrendszert, mert erre ma nem vagyunk felkészülve.

Itt most azt a szimulációs lehetőséget tudom ajánlani, javasolni, hogy próbáljunk meg úgy eljárni - egyszeri és többet elő nem forduló esetről van most szó -, amikor most a kerettanterveket ilyen módon tennék meg, és ezt követően már csak a kiadott rendeletnek megfelelően az adott szempontrendszer jóváhagyásával és a bizottsághoz delegált módon.

Most azt tudnám én is javasolni, amit Horn Gyuri mondott, hogy a bizottság hozzon elénk javaslatot, és a végső döntést az OKNT, mint testület mondja ki. Ezzel tulajdonképpen felszabadítjuk azon kollégákat is a nagy nyomás alól, akik ebben az előkészítő munkában részt vesznek, és az egész döntés felelősségét az OKNT, mint testület vállalná át. Elképzelhető ez a variáció erre az egyetlen alkalomra?

DR. VÁGÓ IRÉN: Lenne egy alternatív javaslatom. Két hét múlva összejöhetnénk egy rendkívüli ülésre, amikor végigszoroznánk tisztességesen ezt a szempontrendszert. *(Dr. Szabados Lajos: Akkor TTB-ülés lesz. Minden negyedik csütörtökön van a TTB-ülés.)*

NAGY JÓZSEF: Bocsánat, szeretném tisztázni. A bírálatok tulajdonképpen már megszülettek ennek a szempontrendszernek az alapján. *(Közbeszólás: Igen.)* Ha változtatunk rajta, akkor vissza kell adni a bírálóknak, és az alapján csinálják. Lehet ezt is, csak nem tudom, hogy ez működőképes-e. *(Polinszky Márta bólint.)*

ELNÖK: Ez egy nagyon racionális érv, úgyhogy azt gondolnám, ennek a két hét múlva lévő értekezletnek nem nagyon van értelme. Mondhatjuk, hogy nem értünk egyet ezzel a szempontrendszerrel, de akkor kezdődik előről az egész procedúra, és március 11-én nem fogunk tudni határozatot hozni, és nem lesznek kerettantervek az iskolák számára.

DR. VÁGÓ IRÉN: Gyuri! Akkor miért nem kaptuk ezt már meg? *(Zaj.)* Mi álljunk megint a fejünk tetejére ahhoz, hogy a talpára kerüljön valami?

ELNÖK: A másik alternatíva az, hogy nem akarunk ezzel foglalkozni, mert más nincs. Abban teljesen igazad van, hogy miért nem kaptuk meg, miért nem hagytuk jóvá, de a pályázat megírásánál, kihirdetésénél kellett volna megkapni, novemberben.

HORN GYÖRGY: Megkaptuk, csak nem fogadtuk el.

ELNÖK: Gyuri! Nem kaptuk meg, mert ez nem az. *(Zaj.)*

DR. HOFFMANN RÓZSA: Itt van nálam, amit megkaptunk, de nem is vitatkoztunk róla érdemben. *(Közbeszólás: Így van.)*

ELNÖK: Rengeteg kifogást elmondtunk róla, de nem döntöttünk. *(Keszei Sándor: Tárgyalta, de ez természetesen nem jelenti azt, hogy érvényes, és ezután került fel az internetre.)* Nagy örömmel hallom Keszei Sándor kiegészítését.

Gréta!

HORVÁTH GRÉTA: Azt szeretném mondani, hogy én mindig itt ülök, figyelek, és éppen ezért emlékszem. Úgy emlékszem, hogy az volt a megállapodás, hogy Friss Péter úr elfogadta a kifogásokat, tehát jegyzetelt, és az OKNT nem kérte vissza, tehát nem mondta azt, hogy kéri vissza, és jóvá akarja hagyni. Ezt az emlékeztetőben kellene megnézni. Azt gondolom, hogy a bizottság ezért kezdett el dolgozni.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Bizalommal feltételezem, hogy ez a szempontrendszer olyan, amelyiket ha láttunk volna, és ha egyetértettünk volna vele, akkor jó lett volna. Lehet, hogy egy kicsit karikírozom a dolgot. Nagyon szeretném, hogy ha ahogyan ezt ilyenkor szoktuk, mindig reménykedve hosszú évek óta - ez nem a mostani ciklusnak szól -, azért egy alelnöki levélben kérdezzük meg a miniszter urat, hogy mikor kívánja a joghézagot betölteni, tehát hogy mikor lesz kerettantervi akkreditációs rendelet. Mártát erről nem kérdezhajtuk meg, de gondolom még Friss Pétert sem, ha itt ülne - megtehetete volna.

Mondom még egyszer, hogy tulajdonképpen megint egy olyan helyzet elé állunk - feltételezem, hogy a KT-ben harciasabbak az urak, mint mi vagyunk többnyire -, megint az van, hogy az OKNT, nem mint szakmai testület, hanem a politikai lojalitása lesz mérlegre téve. Ezt nem szívesen szoktam a mérlegre pakolni, mert nem ezért hívtak ide, hogy egy igenen vagy egy nemen valaki megállapítsa, hogy én szeretem-e a szociálliberális koalíciót, vagy sem. Nem ezért választottak meg bennünket, nem ezért hívtak engem ide. Nincs ötletem, hogy hogyan lehet a joghézag esetében lavírozni. *(Közbeszólás: Nem is kell.)*

LISKÓ ILONA: A bizottságot kuratóriumnak kell nevezni, mert pályázatról van szó. Ideiglenes státussal a leendő akkreditációs bizottság egy pályázati kuratórium lesz.

ELNÖK: Pályázat elbírálásáról van szó. A bevezetőmben is próbáltam elmekegni, hogy mivel nincs rendelet, ezért nem tudunk a rendelet szerint működni. A miniszter úrtól megkérdezhajtuk, hogy miért nincs rendelet. Szüdi János erre válaszolt a héten, hogy azért nincs rendelet, mert úgy szól, hogy a rendelet a mellékleteivel együtt fog megjelenni, és nincs melléklet, tehát nincsenek kerettantervek, nincs mit megjelentetni. *(Közbeszólások: Na ne! - Hát ez érdekes!)* Ez volt a válasz.

HORN GYÖRGY: Megvitattuk. Ezek szerint azért nem jelent meg, mert az nincs, amit még nem hagytunk jóvá. *(Folyamatos zaj.)*

ELNÖK: Nincs rendelet.

POLINSZKY MÁRTA: Párhuzamosan készül a kettő.

ELNÖK: Kerettantervi rendelet nincs, mert a pályáztatással együtt készül.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Addig három kérdést szeretnék feltenni a pályázattal kapcsolatban. Az egyik az, hogy volt-e olyan, amit azért kell visszaadni vagy elmarasztalni, mert a benyújtó nem felel meg az előírásnak - aminek az előírása változott menet közben. Magyarul, arra volnék kíváncsi, van-e olyan, hogy kiadó önmagában nyújtott be, és ezért nem...

A másik kérdés, hogy ki jelenteti meg azokat, amelyeket a minisztérium úgy hirdet ki, hogy ajánl is. Azt a minisztérium saját maga? *(Polinszky Márta bólint.)* És ez mikor várható.

Végül pedig, hogy ettől függetlenül a kerettantervek benyújtása folyamatosan zajlik-e, vagy megint lesz pályázat vagy kampány, vagy folyamatosan, bármikor be lehet adni.

POLINSZKY MÁRTA: Válaszok.

Egy olyan pályázat volt, ahol a benyújtó nem felelt meg az előírásnak: ez egy magánszemély volt. Amire utal, ott iskolák nyújtották be. Most megkapja a listát, ez látszik.

A második kérdés volt, hogy a minisztérium az ajánlott kerettanterveket megjelenteti közlönyben, a saját költségén, a tervezet szerint a már itt tárgyalt kerettantervi rendelet mellékleteként. Tehát a két dolog most párhuzamosan fut. A kerettantervi rendelet jóváhagyásáról szóló rendelet tervezete szerint ez után folyamatosan lehet benyújtani, tehát adott esetben kisebb egységekre, műveltségterületekre is, kerettanterveket.

ELNÖK: Köszönöm szépen.

Tudunk-e akkor egy olyan javaslat mellett szavazni, amit én szeretnék itt nagyon röviden ismertetni? Három tagot ezen, benyújtott kerettantervek elbírálásra az OKNT delegál, a háromtagú bizottság javaslata érkezik hozzánk március 11-én, és az egyetértési jogot az OKNT mint testület gyakorolja. Lehetséges? Elfogadható? *(Többen: Igen.)*

Akkor most egyetlen dolgunk van: a három delegáltak a felkérése, megerősítése. Mielőtt ezt megtenném... *(Dr. Karlovitz János: Nem vagyunk határozatképesek.)* Miért? *(A távozni készülő dr. Szabados Lajoshoz:)* Lajos, egy pillanatra maradj még! Most fogunk szavazni.

Van-e, aki ezt a feladatot szívesen, önként vállalná? *(Dr. Karlovitz János jelentkezik.)*

A következő javaslatokat szeretném még tenni, hogyha vállalják a kedves kollégák.

Hoffmann Rózsát kérdezem, aki ebben az egész kerettantervi, illetve mindenféle akkreditációs folyamatban részt vett: Rózsa, vállalnád a munkát?

DR. HOFFMANN RÓZSA: Köszönöm szépen, nem. Indoklásul azt hozom föl, hogy annyira elrontott, összevissza, szabályozatlan folyamatról van szó, hogy nem szívesen adnám a nevemet hozzá. Nem akarom viszont elszabotálni sem, ezért eddig is részt vettem a rendelet módosításában, és ez után is teszem, amit tehetek, de nem szeretnék a kerettantervi bizottságban részt venni e miatt.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nem akarlak téged meggyőzni, de most nem a nevedről van szó, hiszen most az OKNT adja a nevét az egészhez.

DR. HOFFMANN RÓZSA: De nekem ez fontos.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nagy Józsefet szeretném megkérdezni, aki hasonlóképpen régi tantervi szakértő, hogy vállalja-e a munkát.

NAGY JÓZSEF: Eddig sose vállaltam semmi ilyesmit - elvállalom.

ELNÖK: Köszönöm szépen. És Hadházy Tibi lenne a harmadik, akit mint régi, akkreditációban járatos tantervi szakembert kérdeznék.

DR. HADHÁZY TIBOR: Miniszter úr levele értelmében egy bizonyos mennyiségű bizottságban lehet benne az ember...

ELNÖK: Ez csak egy ad hoc bizottság.

DR. HADHÁZY TIBOR: Én az OKNT két bizottságában, a pedagógus-képzésben és a tankönyvben benne vagyok, plusz a Pedagógus-képzési Akkreditációs Testületben is. Huzamosabb munkát vállalni épp ezért én nem tudok, mert nem tudok többet távol lenni a munkahelyemtől.

ELNÖK: Egy nap. Ezt egy napra gondolnám, oly módon, hogy akkor jönne össze a bizottság. Előtte mindent megkapnátok.

HORN GYÖRGY: Legalább egy hónap!

ELNÖK: Jó, de úgy értem, hogy helyileg, az értekezés. Az lenne talán a jó megoldás, hogy minden anyagot megkapna a bizottság, a szakértői véleményeket megkapná, és egy alkalommal egy egész napra összeülne a megbeszélésre.

DR. HADHÁZY TIBOR: Én tisztelettel köszönöm, hogy rám gondoltál. Az előző mondatokból még azt sejtettem, hogy ez a bizottság most csak ennek a tizenhét...

ELNÖK: Csak ez, igen!

DR. HADHÁZY TIBOR: A bizottság ez után alakul meg.

ELNÖK: Pontosan! Nem arról van szó, nem azt a bizottságot hozzuk létre, amelyet majd a rendelet fog létrehozni, hanem erre az egy alkalomra, ennek a tizenegynéhány tanterv jóváhagyásának előkészítésére ez egy kuratórium, erre a célra létrehozva. Tehát nem erről szól most, hogy a kerettantervi rendeletnek megfelelően...

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Ne haragudj, elnök úr, ez egy javaslat volt, ami benne van a jegyzőkönyvben: az OKNT nem foglalt ebben állást, hogy most hirtelen egy bizottságból kuratórium lett.

ELNÖK: Nevezhetjük bizottságnak is, Laci, teljesen mindegy, de ez nem az a bizottság vagy nem az a kuratórium - mindegy, minek nevezzük -, amit a kerettantervi rendelet hoz létre, mert ez nem a kerettantervi rendelet alapján jön létre, mert nincs rendelet. Erre az egy alkalomra létrehozott bizottságról van szó.

POLINSZKY MÁRTA: Elnézést kérek, én nagyon szerettem volna, hogyha Hadházy Tibor elvállalja ezt a munkát, de összeférhetetlen a beadott...

DR. HADHÁZY TIBOR: Van egy nyíregyházi anyag.

POLINSZKY MÁRTA: Igen.

DR. VÁGÓ IRÉN: Ezt mindenkinek magában mérlegelni kellene, hogy mutatkozik-e valamilyen összeférhetetlenség, bármilyen, mert nem lenne jó, hogyha egy ilyen egyébként is nagyon zűrös folyamat végén - mert, Rózsához csatlakozva azt mondhatom, hogy ez egy nagyon zűrös folyamat - még ilyen problémák is felmerülhetnének. Tényleg, mindenkit arra kérek, hogy ezt fontolja meg.

Most viszont, hogy egy ad hoc feladatról van szó - és ez nem azt jelenti, persze, hogy ezeket a bizottsági tagokat majd nem delegálhatjuk a végső bizottságba is -, szeretném kérni, fontolják meg mindazok, akik az előző tantervi akkreditációs bizottságban dolgoztak, mert nekik erre rálátásuk van, hogy mit kell ilyenkor nagyon nézni, és ha lehet, akkor tényleg vállaljanak most ebben szerepet, hogy zökkenőmentesen lebonyolítható legyen.

ELNÖK: És szakszerűen.

DR. VÁGÓ IRÉN: Természetesen.

ELNÖK: Köszönöm szépen a segítséget, a segítő szándékú hozzászólást, mert kínlódom keményen - azt látjátok, hogy komoly vizek jönnek rólam, hogy egy háromfős bizottságot összehozzak.

HORN GYÖRGY: Tekintettel arra, hogy hármunk közül Rózsa már válaszolt, Tibor is, én mondanám, hogy nem érek rá a következő egy hónapban: az Alternatív Közgazdasági Gimnázium kerettanterve készül. Meg kell vallanom, nekem az fontosabb, mint ez, és tényleg éjjel-nappali munka lesz.

LISKÓ ILONA: Nekem csak egy kérdésem lenne: csak magunk közül delegálhatunk ebbe a bizottságba embert, vagy pedig körülnézhetünk olyanok között, akik ehhez a munkához értenek? Nekem egyáltalán nem megnyugtató, hogy dobáljuk egymásnak a labdát, és az egyik ember azért, mert nem ért hozzá, a másik azért, mert ő ért hozzá, de nem ér rá, nem vállalja. Szemmel látható, hogy az OKNT ezt a dolgot itt és most nem igazán tudja felvállalni.

Nem lehetséges-e, hogy az OKNT kívülről delegáljon? *(Horn György: Mondjuk Ballér Bandit.)*

POLINSZKY MÁRTA: Nincs rendelet. Ez egy pályázat, és ez egy pályázatot elbíráló bizottság, ezért nincs megkötve, hogy hányat honnan. Tehát most a jogi helyzet szerint az OKNT mást is javasolhat, csak javasoljon. *(Dr. Szabados Lajos: Alelnök Úr! Szeretnék elmenni.)*

ELNÖK: Egyelőre azt szeretném kérni, hogy szavazzunk. Két felkért jelöltünk van, aki vállalná. Kérem, kézfeltartással szavazzon az, aki egyetért azzal, hogy ebben a bizottságban Nagy József tanár úr részt vehessen. *(Szavazás.)* Ki van ellene? *(Nincs ilyen.)* Ki tartózkodott? *(3)*

Karlovitz János volt a második. Ki ért egyet azzal, hogy Karlovitz János ebben a munkában részt vegyen? *(Szavazás. - 7)* Ki van ellene? *(Nincs ilyen.)* Ki tartózkodott? *(5)* Köszönöm szépen. Akkor ők ketten a tagjai lesznek.

Kellene még egy harmadik jelölt. *(Dr. Szabados Lajos elhagyja az üléstermet.)* Ha most kapok javaslatot, akkor a holnapi nap folyamán felveszem vele a kapcsolatot, csak gondoljátok meg, hogy ki az, akit meg tudnánk kérni erre a feladatra. Két-három nevet is mondhattok, és majd a sorrendet megállapítjuk.

HORN GYÖRGY: Nahalka érintett bármiben? *(Zaj.)*

DR. HOFFMANN RÓZSA: Barlai Katit javasolom, mert benne volt ő is a tantervi akkreditációs bizottságban, és lehet, hogy elvállalná. *(Zaj.)*

HORN GYÖRGY: Knausz Imre.

ELNÖK: Jó, akkor Knauszt és Barlai Katit megkérjük. Ki volt még a bizottságban?

DR. HOFFMANN RÓZSA: Horváth Zsuzsa.

HORN GYÖRGY: Szerintem a Nahalka van ebben leginkább. Most erre nincs szabály.

ELNÖK: Legyen két jelöltünk. Ki ért egyet Barlai Kati részvételével? *(Szavazás. - 8)* Ki nem ért egyet vele? *(Nincs ilyen.)* Ki tartózkodott? *(3)* Akkor Katit keressük meg először.

Nahalka István volt a második jelöltünk. Ki ért egyet vele? *(Szavazás. - 7)* Ki nem ért egyet vele? *(Nincs ilyen.)* Ki tartózkodott? *(4)* Köszönöm szépen.

Akkor legrosszabb esetben négytagú is lehet a bizottságunk, semmi akadálya nincs, ha mind a kettő elvállalja, de a kettő közül az egyik bizonyára elvállalja, és akkor biztosan meglesz a három tag. Az OM pedig még megkéri a társmínisztériumokat is, hogy delegáljanak tagokat.

KOSINSZKY ZSUZSA: Most nem.

ELNÖK: Nem akarjuk? *(Zaj. - Közbeszólás: Ne keverjük már össze a kettőt.)*

DR. HOFFMANN RÓZSA: Volt egy olyan állásfoglalásunk, hogy ezt ugyanolyan eljárási rend szerint bíráljuk.

ELNÖK: Így van. Teljesen egyértelmű. Kérje meg az Oktatási Minisztérium ideiglenesen. Az akkreditációs eljárás ugyanaz. Ugyanaz a kerettanterv lesz ebből, mint amit egy hónap múlva majd beadnak. Ha nem delegálnak, akkor nem delegálnak, az az ő dolguk.

Annyit szeretnék még tájékoztatásképpen elmondani, miközben már itt majdnem oszlóban vagyunk, hogy az Akadémia Elnöke Bazsa György egyetemi tanárt kérte fel az ebben a bizottságban való részvételre, úgyhogy Bazsa úrnak is meg kell adni ezt a lehetőséget.

Parancsolj!

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Elnök Úr! Annyit szeretnék mondani, amit Irén mondott, hogy ezen szempontok fölött az OKNT valamilyen módon gyakoroljon valamit. Áttekintettem, és az a javaslatom, hogy van négy szempont, amiből kettőt jogilag, kettőt pedig szakmailag tartok nonszensznek. Tehát egy módon tudom indítványozni, de lehet, hogy a pusztába kiáltom, hogy ezt a négy szempontot az akkreditációnál hagyják figyelmen kívül. Ezt Trencsényi László személyes javaslata.

Sorolnám ezeket: a tanterv valamennyi műveltségi területet tartalmazza. Ez nem előírás. Az előírás, hogy a tanterv valamennyi műveltségi területen foglalt fejlesztési feladatot tartalmazza. Ez a definíció kizárja a műveltségi terület közti integrációkat. A kék bolygó titka című tantárgyat ezek szerint nemcsak Környei László fogja betiltani, hanem Magyar Bálint is.

A másik: Az óraterv megfelel-e a Nemzeti Alaptantervben ajánlott százalékos arányoknak? Ez *contradictio in adiecto*. Ha ajánlás, akkor az azt jelenti, hogy ha nem felel meg az óratervi arányoknak, de tudja a tantervszerző indokolni, hogy miért nem felel meg, akkor az egy akkreditációra érdemes, így meg mechanikusan tulajdonképpen kemény keretcentralista Ilku Pál-féle tantervi óratervi szabályozássá válik. Szándékosan provokálok a nevekkel.

Végül, hogy megfelel-e a tanterv évenkénti meghatározása az életkori sajátosságoknak. Úgy tanultam a konstruktív didaktikában, hogy az életkori sajátosságok az egyik determinánsa a tanulási lehetőségnek. Más szempontok is vannak. Az életkori sajátosságok virtuális fikciók a tudomány mai állása szerint.

A tanterv nem tartalmaz-e a gyermeki személyiségre káros ismereteket? Talán Helvetiusra vagy egyebekre kellene hivatkoznom, hogy tudomásom szerint ismeret nem tud káros lenni. Nádasdi Ádám mondja a leginkább, hogy az ismeret ideológiásamleges

vagy értéksemleges a legjobb tudomásom szerint. Tehát ha valakit az I) pont miatt fognak nem akkreditálni, az feláldozottá válik a tudomány oltárán. *(Nagy József: Miért nem vállalod a bizottsági tagságot?)* Tartózkodtam a kerettanterv elfogadásakor, és nem tehetek mást.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Bízunk a bizottság végtelen szakmaiságában.

Tisztelt Tanács! Mielőtt még lezárnánk az ülést, azt szeretném mondani, hogy írásban, nyomtatott formában a bizottsági tagok meg tudják kapni, nemcsak lemezen, mert több száz oldalt úgy nem fognak tudni elolvasni. Tehát a bizottsági tagok legalább írásban kapják meg, az a három vagy négy tag. *(Kosinszky Zsuzsa: Azt nem lehet.)* Valahogy hozzá kell jutniuk. *(Közbeszólás: Most fogjátok a fejeteket!)* Valamit meg kell tenni, hogy megkaphassák, az OKNT-tagok számára pedig elektronikus úton, mondjuk cédén.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Nehogy e-mailen küldjétek el!

ELNÖK: A következő ülésünk március 11-én lesz, ekkor tárgyaljuk a kerettantervek jóváhagyását. Két helyről hallottam ma már a tankönyvrendelettel kapcsolatos gondokat, bajokat, Karlovitz János és Szabados Lajos is említette, hogy esetleg ha megkaphatnánk, és a pedagógusképzéssel kapcsolatban Trencsényi Lacinak volt valamifajta felvetése.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: A pedagógusképzési bizottságnak. Napirendre tűzött, benyújtott előterjesztések.

ELNÖK: Akkor ez lenne a harmadik napirendi pont.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Nem fog beleférni egy napra. Ez csak illúzió.

ELNÖK: Egésznapos ülést nem tudunk tartani?

DR. HOFFMANN RÓZSA: Akkor se fér bele három. A kerettantervek jóváhagyása ilyen előkészítettség után szerintem elviszi az egész napot. Megpróbálhatjátok, de esetleg már most válasszunk egy esőnapot. Úgy gondolom, hogy ez csak illúzió.

ELNÖK: Akkor a 11-e mindenképpen. Esetleg jó lesz az azt követő 18-a? Nézzétek meg a naptárakat! A kerettantervek lesz az első napirendi pont, és ha ezzel nem végzünk, és a másik kettőre nem kerül sor, akkor 18-a.

DR. HOFFMANN RÓZSA: A meghívóba már így írjátok bele.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Bezárom az ülést.

(A bizottsági ülés végének időpontja 13 óra 40 perc.)

Tartalomjegyzék

Elnöki bevezető.....	4
<i>Dr. Trencsényi László napirend előtti kérdése.....</i>	<i>4</i>
Előterjesztés a képzési kötelezettségekről és a pedagógiai szakszolgálatokról szóló 14/1994. (VI. 24.) MKM rendelet módosításáról.....	5
<i>Nagy Gyöngyi Mária szóbeli kiegészítése az előterjesztéshez.....</i>	<i>5</i>
<i>Hozzászólások.....</i>	<i>7</i>
<i>Válasz.....</i>	<i>15</i>
Tájékoztató a Fogyatékos Gyermek, Tanulók Felzárkóztatásáért Országos Közalapítvány létrehozásáról szóló 164/1996. (VII. 27.) OM-rendelet módosításáról.. 18	
Előterjesztés az érettségi vizsga vizsgaszabályzatáról szóló 100/1997. (VI. 13.) kormányrendelet módosításáról.....	19
<i>Juhász József szóbeli kiegészítése az előterjesztéshez.....</i>	<i>19</i>
<i>Horn György tájékoztatója az Országos Érettségi Vizsgabizottság álláspontjáról</i>	<i>19</i>
<i>Hozzászólások.....</i>	<i>22</i>
<i>Válasz.....</i>	<i>25</i>
<i>További vélemények.....</i>	<i>27</i>
<i>Válasz.....</i>	<i>29</i>
A kerettantervek jóváhagyásával kapcsolatos teendők.....	32

I g a z o l á s

Igazolom, hogy a **Országos Köznevelési Tanács** 2004. február 12-én, csütörtökön, 10 órakor megtartott üléséről s ü r g ő s határidővel elkészített szó szerinti jegyzőkönyvet a mai napon e-mailen átvettem.

Budapest. 2004. február